

Hallituksen esitys Eduskunnalle 86. Kansainvälisen työkonferenssin eräiden päätösten johdosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleiskokous, Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi vuonna 1998 julistuksen, joka koskee työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia. Julistuksessa on vahvistettu niiden peruseriaatteiden ja -oikeuksien, joihin jäsenvaltiot ILO:on liittyessään sitoutuvat, merkityksellisyys. Julistuksessa jäsenvaltiot ilmaisevat sitoutuneensa noudattamaan, edistämään ja toteuttamaan järjestön ydinsopimuksissa ilmaistuihin peruseriaatteisiin liittyviä periaatteita, riippumatta siitä ovatko jäsenvaltiot ratifioineet kyseisiä ydinsopimuksia. Julistukseen liittyy kiinteästi myös seuranta-menettely, jonka tarkoitus on kannustaa jäsenvaltioita peruseriaatteiden ja -oikeuksien edistämisessä.

Kansainvälinen työjärjestö on korostanut

työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia koskevan julistuksen merkittävyyttä ja lisäksi pyytänyt jäsenvaltioita varmistamaan, että julistus toimitetaan asianomaiselle valtioelimelle tiedoksi julistuksen toteuttamisen varmistamiseksi. Siksi julistus toimitetaan Eduskunnalle tiedoksi ja esityksessä ehdotetaan, että julistus otetaan huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä.

Kansainvälisessä työkonferenssissa hyväksyttiin vuonna 1998 myös suositus nro 189, joka koskee yleisiä edellytyksiä pienten ja keskisuurten yritysten työpaikkojen luomisen edistämiseksi. Suositus nro 189 saatetaan Eduskunnan tietoon otettavaksi huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä sikäli kuin se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista.

YLEISPERUSTELUT

1. Asian valmistelu

1.1. Julistus työelämän peruseriaatteista ja -oikeuksista

Kansainvälinen työkonferenssi keskusteli jo vuonna 1994 ILO:n pääjohtajan raportin pohjalta mahdollisuuksista vahvistaa jäsenvaltioiden sitoutumista ILO:n peruseriaatteisiin. Keskeisenä lähtökohtana työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia koskevalle julistukselle oli kuitenkin Yhdistyneiden Kansakuntien

(YK) sosiaalisen kehityksen huippukokous Kööpenhaminassa vuonna 1995. Tuolloin työelämän peruseriaatteiden sisällöksi vahvistui pakkotyön ja lapsityön kielto, järjestäytymisvapaus ja oikeus työehtosopimusneuvotteluihin sekä yhtäläisen kohtelun periaate.

Maaailman kauppajärjestön (WTO) ministerikokouksessa Singaporessa vuonna 1996 hyväksyttiin päätöslauselma, jossa ilmaistiin WTO:n tuki ILO:n työlle ja todettiin, että kansainvälisten työnormien säätäminen kuuluu nimenomaan ILO:n toimialaan. Singapo-

ren päätöslauselma oli julistuksen valmistelussa keskeisesti esillä ja vaikutti sen sisältöön.

Kööpenhaminan sosiaalista huippukokousta seuranneiden keskusteluiden ja tapahtumien johdosta ILO:n hallintoneuvosto päätti 270. istunnossaan vuonna 1997 sisällyttää vuoden 1998 työkonferenssin asialistalle kysymyksen mahdollisesta työelämän perusoikeuksia koskevasta julistuksesta. Työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia koskeva julistus hyväksyttiin 86. Kansainvälisessä työkonferenssissa kesäkuussa 1998. Julistuksen puolesta äänesti 273 edustajaa, vastaan ei äänestänyt yhtään edustajaa ja äänestyksestä pidättäytyi 43 edustajaa.

1.2. Suositus (nro 189), joka koskee yleisiä edellytyksiä pienten ja keskisuurten yritysten työpaikkojen luomisen edistämiseksi

Suositus nro 189, joka koskee yleisiä edellytyksiä pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) työpaikkojen luomisen edistämiseksi hyväksyttiin 86. Kansainvälisessä työkonferenssissa kesäkuussa 1998. Suosituksen puolesta äänesti 403 edustajaa, vastaan ei äänestänyt yhtään edustajaa ja 4 pidättäytyi äänestyksestä.

1.3. Lausunnot

Hallituksen esitys on valmisteltu työministeriössä asiasta saatujen lausuntojen perusteella. Lausunnon tämän hallituksen esityksen laatimista varten julistuksesta ovat antaneet ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö, opetusministeriö, liikenne- ja teollisuusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto (TT), Palvelutyönantajat ry, Valtion työmarkkinalaitos (VTML), Kunnallinen työmarkkinalaitos (KT), Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry (SAK), Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry (STTK) ja AKAVA ry.

TT, Palvelutyönantajat ry, VTML ja KT ilmoittivat yhteislausunnossaan, että Suomen työnantajat ovat työkonferenssissa äänestäneet julistuksen hyväksymisen puolesta. Järjestöt totesivat myös, että Suomi on ratifioinut kaikki ne yleissopimukset, joiden ilmaisemiin periaatteisiin julistuksessa viita-

taan ja ettei julistus aiheuta muutostarpeita Suomen lainsäädäntöön. SAK, STTK ja AKAVA painottivat työelämän peruseriaatteiden ja -oikeuksien julistuksen merkittävyyttä. Lisäksi palkansaajakeskusjärjestöt tähdensivät, että Suomen on toimiessaan kansainvälisissä järjestöissä määrätietoisesti edistettävä julistuksessa hyväksytyjen työelämän perusoikeuksien toteuttamista kaikkialla maailmassa.

Hallituksen esityksen laatimista varten lausunnon ovat suosituksesta antaneet ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö, opetusministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Kuntaliitto, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto (TT), Palvelutyönantajat ry, Suomen Yrittäjät ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry (SAK), Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry (STTK) ja AKAVA ry.

TT ja Palvelutyönantajat totesivat, että pk-yritysten toimintaedellytysten turvaaminen on tärkeää ja toimintaedellytyksiä voidaan parantaa suosituksessa mainituilla toimenpiteillä. Järjestöt katsoivat, ettei suositus edellytä lainsäädäntömuutoksia. Suomen Yrittäjät ry:n mukaan suosituksen suuntaviivat ovat suurimmalta osin oikeansuuntaisia ja ne on pääosin tunnustettu Suomessa. Suomen Yrittäjät ry katsoi kuitenkin, että päinvastoin kuin suosituksessa esitetään, pk-yrityksiä koskevaa työehtojen sääntelyä tulisi eriyttää. Palkansaajakeskusjärjestöt SAK, STTK ja AKAVA katsoivat, että suositus voi tarjota hallituksille hyödyllisiä suuntaviivoja ja suositusta tulisi toteuttaa työelämän laadun edistämiseksi pk-yrityksissä. Palkansaajakeskusjärjestöt kiinnittivät huomiota siihen, että suositus korostaa työnantajayritysten koosta riippumattonta työntekijöiden suojelun tavoitetta. Hallituksen esitys on käsitelty ILO-neuvottelukunnassa, joka päätti puoltaa esitystä.

2. Nykytilanne ja asiakirjojen merkitys

2.1. Julistus työelämän peruseriaatteista ja -oikeuksista

Julistuksessa ILO:n jäsenvaltiot ilmaisevat sitoutuneensa noudattamaan työelämän perusoikeuksia koskevien ydinsopimusten periaatteita ja oikeuksia sekä edistämään niiden maailmanlaajuisia toteuttamista. Julistukses-

sa mainitut periaatteet ovat yhdistymisvapaus ja kollektiivisen neuvotteluvoimien tehokas tunnustaminen, kaikenlaisen pakotyön poistaminen, lapsityövoiman käytön tehokas kieltäminen sekä työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvan syrjinnän poistaminen. Merkittävää on, että julistuksen mukaisesti velvollisuus koskee kaikkia ILO:n jäsenvaltioita järjestön jäseninä riippumatta siitä ovatko ne ratifioineet ydinsopimuksia, joihin perusperiaatteet on kirjattu määrättyinä oikeuksina ja velvollisuuksina.

Jäsenvaltioiden velvollisuuden vastapainona julistuksessa on lausuttu ILO:n velvollisuus auttaa kaikin käytettävissään olevin keinoin jäsenvaltioita julistuksen tavoitteiden saavuttamisessa. Julistukseen liittyy kiinteästi seurantajärjestely, jonka tarkoitus on kannustaa jäsenvaltioita perusperiaatteiden ja -oikeuksien edistämiseen. Seurantamenettelyn yksityiskohdista päättäminen kuuluu ILO:n hallintoneuvostolle. Ensimmäinen maailmanlaajuinen selvitys, joka on osa seurantaa, on päätetty laatia vuoden 2000 työkonferenssille yhdistymisvapaudesta. Seuraavina vuosina raportti tulee koskemaan ensin pakotyötä ja sitten syrjintää ja lapsityötä.

Ydinsopimukset, joihin julistuksessa luetellut perusperiaatteet sisältyvät, ovat pakotyötä koskevat yleissopimukset nrot 29 ja 105, järjestäytymisoikeutta koskevat yleissopimukset nrot 87 ja 98, syrjinnän kieltä koskevat yleissopimukset nrot 100 ja 111 sekä lapsityövoiman käyttöä koskeva yleissopimus nro 138. Myös julistuksen hyväksymisen jälkeen Kansainvälisessä työkonferenssissa hyväksytty yleissopimus nro 182, joka koskee lapsityön pahimpien muotojen kieltämistä ja välittömiä toimia niiden poistamiseksi, tulee kuulumaan järjestön ydinsopimuksiin. Suomi on niiden 45 jäsenvaltion joukossa, jotka tällä hetkellä ovat ratifioineet yleissopimusta nro 182 lukuunottamatta kaikki ydinsopimukset.

Julistus ja sen seurantajärjestely eivät aiheuta muutoksia lainsäädäntöömme tai käytäntöömme. Seurantamekanismista ei myöskään aiheudu erillisiä raportointi tai muita toimenpiteitä. Suomi raportoi jo nykyisellään säännönmukaisesti ILO:lle ydinsopimuksia koskevista lainsäädännön ja käytännön muutoksista ja ILO seuraa ydinsopimuksiin sisältyvien perusperiaatteiden ja -oikeuksien toteutumista Suomessa.

Työelämän perusperiaatteiden ja -oikeuk-

sien julistuksella on tärkeä merkitys sosiaalisen kehityksen ja oikeudenmukaisuuden edistämiseksi. Työelämän perusperiaatteet ja -oikeudet ovat hyvin perustavanlaatuisia ja ne liittyvät kiinteästi kansainvälisesti tunnustettuihin ihmisoikeuksiin. Suomen hallituksen ihmisoikeuspolitiikasta annettua selonteosta 11.11.1998 todetaan nimenomaisesti, että Suomen ihmisoikeuspolitiikkaan kuuluvat sekä kansainvälisen ihmisoikeusjärjestelmän kehittäminen ja ihmisoikeuksien arvostuksen lisääminen kansainvälisen yhteisön työjärjestyksessä että toiminta ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistämiseksi käytännössä ja ihmisoikeusloukkausten torjuminen kaikkialla maailmassa. Suomella on myös ILO:n jäsenmaana velvollisuus kunnioittaa ja edistää työelämän perusperiaatteita ja -oikeuksia sekä niiden toteutumista.

2.2. Suositus (nro 189), joka koskee yleisiä edellytyksiä pienten ja keski suurten yritysten työpaikkojen luomisen edistämiseksi

Pienillä ja keski suurilla yrityksillä on keskeinen merkitys työllisyyden kohentamisessa. Pk-yritykset vastaavat yli 80-prosenttisesti uusien työpaikkojen luomisesta maailman mitassa. Näin ollen on perusteltua, että elinkeinopolitiikassa korostetaan niitä toimia, joilla voidaan parantaa pk-yritysten toimintaedellytyksiä.

Suositus toimii ohjeistona hallituksille pk-yritysten toimintaedellytysten edistämiseksi ja työpaikkojen luomisessa. Suositus nro 189 on varsin yleisluonteinen, koska se on tarkoitettu sovellettavaksi kaikkialla maailmassa. Suositus on myöskin kompromissi, jossa on pyritty ottamaan huomioon niin työnantajien kuin työntekijöiden edut. Suositus tuo melko vähän uutta minkään kehittyneen maan pk-politiikkaan. Suomen kannalta suosituksessa ei ole työpaikkojen luomisen edistämistä pk-yrityksissä koskevia asioita, joita ei olisi tutkittu muissa yhteyksissä kuten Suomen työllisyysohjelmassa vuosille 1996-1999 ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) tai Euroopan unionin (EU) suosituksissa ja niistä annetuissa lausunnoissa. Enemmän merkitystä suosituksella onkin kehitysmaille, minkä vuoksi on tärkeää, että Suomi mahdollisimman suuressa määrin tukee suositusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Julistus työelämän peruseriaateista ja -oikeuksista

1.1. Julistuksen ja sen liitteen sisältö

1.1.1. Julistuksen sisältö

Työelämän peruseriaatteiden ja -oikeuksien julistuksessa Kansainvälisen työjärjestön jäsenvaltiot ilmaisevat hyväksyneensä ILO:n perussäännössä ja Philadelphian julistuksessa ilmaistut oikeudet ja periaatteet ja sitoutuvat toimimaan järjestön yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Julistuksessa todetaan, että nämä periaatteet ja oikeudet on ilmaistu ja kirjattu tarkasti määritellyiksi oikeuksiksi ja velvollisuuksiksi yleissopimukseen, jotka tunnustetaan järjestön ydinsopimuksiksi.

Julistuksen 2 kohdan mukaisesti kaikilla jäsenvaltioilla on järjestön jäsenvaltioina velvollisuus noudattaa, edistää ja toteuttaa järjestön ydinsopimuksissa ilmaistuihin perusoikeuksiin liittyviä periaatteita. Nämä periaatteet, joita ovat yhdistymisvapaus ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden tehokas tunnustaminen, kaikenlaisen pakkotyön poistaminen, lapsityövoiman käytön tehokas kieltäminen sekä työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvan syrjinnän poistaminen on nimenomaisesti lueteltu julistuksen kohdassa 2. Merkittävää on, että 2 kohdan mukainen velvollisuus koskee myös niitä jäsenvaltioita, jotka eivät ole ratifioineet kyseisiä ydinsopimuksia. Lapsityötä koskevan periaatteen osalta on huomioitava, ettei julistuksen tarkoitus ole kieltää kaikkea lasten tekemää työtä. Lasten työnteko katsotaan sallituksi niissä rajoissa, joissa yleissopimus nro 138 sallii lasten työskentelyn.

Jäsenvaltioiden velvollisuuden vastapainoksi julistuksen 3 kohtaan on kirjattu Kansainvälisen työjärjestön velvollisuus auttaa jäsenvaltioita julistuksen tavoitteiden saavuttamisessa. Julistuksen toteuttamiseksi julistukseen liittyy kiinteästi seurantamenettely, joka selostetaan julistuksen liitteessä.

Julistuksen 5 kohdassa korostetaan, että työelämän normeja ei saisi käyttää protektionististen kaupallisten tarkoituserien edistämiseen ja että mihinkään tämän julistuksen tai sen seurannan määräysten kohtaan ei saisi vedota eikä niitä muutoin käytettä tällaisiin

tarkoituksiin. Julistuksella tai sen seurannalla ei myöskään saisi kyseenalaistaa minkään maan suhteellista etua.

Työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia koskeva julistus on luonteeltaan poliittinen julkilausuma, joka ei ole oikeudellisesti sitova. Julistuksesta tai sen seurannasta ei ole tarkoitus seurata uusia oikeudellisia velvoitteita jäsenvaltioille. Julistuksesta ja sen seurannasta ei myöskään aiheudu jäsenvaltiolle sellaisen yleissopimuksen, jota kyseinen jäsenvaltio ei ole hyväksynyt, mukaisia velvoitteita. Julistus ei myöskään velvoita jäsenvaltioita ratifioimaan ILO:n yleissopimuksia eikä myöskään rajoita jäsenvaltioiden mahdollisuuksia ratifioida niitä.

1.1.2. Julistuksen liitteen sisältö

Julistuksen seurannan tavoite on kannustaa jäsenvaltioita toimimaan ILO:n perussäännössä, Philadelphian julistuksessa ja käsiteltävänä olevassa julistuksessa vahvistettujen peruseriaatteiden ja -oikeuksien edistämiseksi. Seurannan tarkoitus on auttaa kohdentamaan järjestön tarjoama tekninen yhteistyö mahdollisimman hyödyllisesti. Seuranta tulee ymmärtää oikeuksia edistävänä menettelynä, joka ei ole tarkoitettu yksittäisten maiden arvostelemiseksi. Toisaalta seuranta ei korvaa voimassa olevia valvontamekanismeja eikä estä niiden toimintaa. Seuranta muodostuu ratifioimattomien ydinsopimusten vuosittaisesta seurannasta ja maailmanlaajuisesta selvityksestä eli ns. globaliraportista.

Liitteen mukaisesti ratifioimattomien ydinsopimusten seurannassa tarkastellaan vuosittain julistuksen toteutumista niissä jäsenvaltioissa, jotka eivät ole vielä ratifioineet kaikkia ydinsopimuksia. Vuosittainen seuranta kattaa julistuksessa määritellyt neljä peruseriaatteiden ja -oikeuksien aluetta. Seuranta tapahtuu siten, että jäsenvaltioilta pyydetään selvityslomakkeella tietoja lainsäädännön ja käytäntöjen muutoksista. ILO:n työtoimisto kokoaa saaduista selvityksistä yhteenvedon, jonka ILO:n hallintoneuvosto käsittelee. Toimisto voi pyytää hallintoneuvoston tarkoitukseen nimeämää asiantuntijaryhmää laatimaan selvitykseen johdannon, jossa kiinnitetään huomiota lähempää tarkastelua vaativiin kohtiin. Hallintoneuvoston

menettelytapoja on liitteen mukaan voitava tarvittaessa muuttaa, jotta myös ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole edustettuina hallintoneuvostossa, voivat tarvittaessa tehdä maakoh-taisiin selvityksiinsä täydennyksiä.

Maailmanlaajuisen selvityksen tavoitteena on antaa yleiskuva peruseriaatteiden ja -oikeuksien toteutumisesta kuluneena nelivuotiskautena. Selvitystä käytetään arvioitaessa järjestön antaman avun vaikuttavuutta sekä teknisen yhteistyön toimintasuunnitelmien tavoitteita määrittäessä. Selvitys kattaa kunakin vuonna yhden peruseriaatteiden ja -oikeuksien neljästä alueesta.

Selvityksen laatiminen on ILO:n pääjohtajan vastuulla ja se perustuu virallisiin tai vakiintuneen käytännön mukaisesti kerättyihin ja arvioituihin tietoihin. Selvitys toimitetaan konferenssille pääjohtajan raporttina kolmikantakeskustelua varten. Liitteen mukaisesti konferenssi voi käsitellä selvityksen erityisistunnossa tai käsitellä sitä jollakin muulla sopivalla tavalla. Käsitelyn pohjalta hallintoneuvoston on tehtävä tarvittavat joh-topäätökset seuraavan nelivuotiskauden toimintalinjoja ja teknisen yhteistyön suunnitelmia varten. Liitteen lopussa todetaan vielä, että konferenssin on sopivana ajankohtana tarkasteltava tästä seurannasta saatuja kokemuksia ja arvioitava niiden perusteella I osassa esitettyjen kokonaistavoitteiden toteutumista.

1.2. Julistuksen suhde Suomen lainsäädäntöön ja käytäntöön

Julistuksen mukaisesti kaikki jäsenvaltiot ovat järjestön jäseninä velvollisia noudattamaan, edistämään ja toteuttamaan ILO:n ydinsopimuksissa ilmaistuihin perusoikeuksiin liittyviä periaatteita, joita ovat yhdistymisvapaus ja kollektiivisen neuvottelu-oikeuden tehokas tunnustaminen, kaikenlaisen pakkotyön poistaminen, lapsityövoiman käytön tehokas kieltäminen sekä työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä ta-pahtuvan syrjinnän poistaminen.

Vuonna 1995 voimaantulleessa hallitusmuodon uudessa perusoikeusluvussa hallitusmuodon perusoikeussäännökset saatettiin vastaamaan Suomea velvoittavien kansainvälisten ihmisoikeussopimusten sääntelyä (969/1995). Hallitusmuodon 1 §:n mukaisesti valtiosääntö turvaa ihmisarvon loukkamattomuuden ja yksilön vapauden ja oikeudet sekä edistää oikeudenmukaisuutta yhteis-

kunnassa.

Hallitusmuodon 10 a §:n yhdistymisvapautta koskevassa säännöksessä vahvistetaan nimenomaisesti myös ammatillinen yhdistymisvapaus. Hallitusmuodon 10 a §:n 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä yhdistymisvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaaminen on säädetty rangaistavaksi rikoslain (39/1889) 47 luvun 5 §:ssä. Säännöksen 5 §:n 2 ja 3 momentilla suojataan työntekijöiden järjestäytymisoikeuden lisäksi heidän oikeuttaan olla järjestäytymättä. Hallitusmuodon 5 §:ään sisältyy erityinen syrjintäkielto. Perusoikeussäännösten uudistamista koskevan hallituksen esityksen perusteluissa yhdistystoimintaan osallistuminen mainitaan sellaisena seikkana, jonka perusteella syrjintä on kielletty (HE 309/1993 vp).

Hallitusmuodon 6 §:ssä säädetään henkilökohtaisesta koskemattomuudesta. Säännöksen 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Pakkotyön kiellon on katsottu hallituksen esityksen (HE 309/1993 vp.) perustelujen mukaan riidattomasti seuraavan hallitusmuodon 6 §:n 1 momentista eikä erillisiä säännöksiä orjuuden tai pakkotyön kieltämisestä katsottu aiheelliseksi säätää. Lisäksi hallitusmuodon 15 §:ssä taataan jokaiselle oikeus itse valita työnsä, ammattinsa tai elinkeinonsa. Pakkotyön teettämiseen soveltuva pakottamista koskeva rangaistussäännös sisältyy rikoslain 25 luvun 8 §:ään.

Alle 18-vuotiaiden henkilöiden työnte-ko sääntelevät yleiset työoikeudelliset lait sekä nuoria työntekijöitä koskevat erityislait. Eri-tyisesti alle 18-vuotiaita koskee laki nuorista työntekijöistä (998/1993) ja asetus nuorten työntekijöiden suojelusta (508/1986). Lisä-ksi nuoriin työntekijöihin sovelletaan työsopi-muslakia (320/1970), työaikalakia (605/1996), työturvallisuuslakia (299/1958) ja vuosilomalakia (272/1973), ellei nuorten työnteosta ole toisin säädetty. Työministeriö on myös antanut päätöksen nuorille työnte-kijöille vaarallisista töistä (756/1996) ja nuorille sopivista kevyistä töistä (1431/1993). Alle 18-vuotiaiden henkilöiden työnte-ko on hyvin säänneltyä ja säännösten noudattami-nen valvottua, joten heidän työnte-konsa on mahdollista vain tietyin edellytyksin.

Syrjinnän kielto on vahvistettu hallitusmuodon 5 §:ssä, johon on viitattu myös edellä yhdistymisvapautta koskevan säänte-

lyn yhteydessä. Lisäksi työelämän kannalta merkityksellisiä ovat työsopimuslain 17 §:n 3 ja 4 momentissa asetetut syrjintäkielto ja tasapuolisen kohtelun vaatimus. Syrjinnän kiellosta on säädetty myös valtion virkamieslaissa (750/1994) sekä laissa kunnallisen viranhaltijan palvelussuhdeturvasta (484/1996). Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/1986). Työsyrjintä on säädetty rangaittavaksi rikoslain 47 luvun 3 §:ssä.

Perustuslain säännösten lisäksi eri laeissa on säädetty perusoikeuksien toteuttamisesta. Perusoikeussäännöstö on siirretty lähes sellaisenaan uuteen Suomen perustuslakiin (731/1999), joka tulee voimaan 1.3.2000.

Edellä esitetyn mukaisesti Suomen lainsäädäntö ja käytäntö ovat sopusoinnussa julistuksen ja siinä esitettyjen periaatteiden kanssa.

1.3. Julistuksen suhde yhteisölainsäädäntöön

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa todetaan, että unioni perustuu jäsenvaltioille yhteisiin vapauden, kansanvalan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen ja oikeusvaltion periaatteisiin. EU pyrkiikin kaikessa toiminnassaan edistämään laaja-alaisesti ihmisoikeuksia niin unionin sisäisessä toiminnassa kuin sen ulkosuhteissa.

Amsterdamin sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen (EY) perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 1999 (506/1999). Perusoikeudet tulevat aiempaa vahvemmin esille EY:n perustamissopimuksessa Amsterdamin sopimuksen aikaansaamien muutosten myötä. Uudet määräykset vahvistavat jäsenvaltioiden sitoutumisen sosiaalisiin perusoikeuksiin ja tukevat siten osaltaan julistuksessa ilmaistuja periaatteita ja niiden huomioon ottamista.

Euroopan komissio on antanut 25.11.1999 EY:n perustamissopimuksen 13 artiklan nojalla kaksi direktiiviehdotusta neuvostolle. Nämä direktiiviehdotukset koskevat toisaalta yleisten puitteiden hyväksymistä yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi työhön ja ammatinharjoittamiseen liittyvissä asioissa sekä toisaalta henkilöiden yhdenvertaisen kohte-

lun turvaamista riippumatta heidän rodustaan tai etnisestä alkuperästään. Direktiiviehdotukset pyrkivät siihen, että EU:n jäsenvaltioissa hyväksyttäisiin yhteiset vähimmäistasoa koskevat määräykset syrjimättömyyden turvaamisesta.

EY:n perustamissopimuksen 158 artiklan mukaan yhteisö kehittää ja harjoittaa toimintaansa taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi edistääkseen koko yhteisön sopusointuista kehitystä. Toimintaa tuetaan muun muassa rakennerahastojen kautta. Rakennerahastoja koskevan uudistetun lainsäädännön, joka on linjassa julistuksessa esitettyjen periaatteiden kanssa, on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2000.

EU:n ihmisoikeusraportissa on todettu, että EU kannattaa Kansainvälisen työjärjestön ratkaisevaa roolia työntekijöiden oikeuksia koskevien normien kehittämisessä. Yhteisö painottaa erityisesti niiden ILO:n ydinnormien, jotka koskevat yhdistysoikeutta, kollektiivista neuvottelu-oikeutta sekä syrjinnän, pakkotyön ja lapsityön poistamista, kunnioittamisen tärkeyttä. Ihmisoikeusraportissa todetaan nimenomaisesti, että EU huomioi tyytyväisenä ILO:n vuonna 1998 hyväksymän työelämän perusperiaatteiden ja -oikeuksien julistuksen ja painottaa julistuksen tehokkaan seurannan merkitystä.

2. Suositus (nro 189), joka koskee yleisiä edellytyksiä pienten ja keski suurten yritysten työpaikkojen luomisen edistämiseksi

2.1. Suosituksen sisältö

Suosituksella pyritään edistämään työpaikkojen luomista pk-yrityksissä. Suositus on jaettu kuuteen lukuun, joista ensimmäinen koskee määritelmää, tarkoitusta ja soveltamisalaa. Suosituksen 2 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden tulisi olosuhteidensa ja kansallisten käytäntöjensä pohjalta ryhtyä toimenpiteisiin, jotta ne voivat tunnistaa ja edistää sitä keskeistä asemaa, joka pk-yrityksillä voi olla eri osa-alueilla kuten täystyöllisyyden toteuttamisessa tuottavassa ja vapaasti valitussa työssä. Suositus koskee kohdan 4 mukaisesti kaikkea taloudellista toimintaa ja kaiken tyyppisiä pk-yrityksiä niiden omistussuhteista riippumatta.

Suosituksen toinen osa käsittelee poliittista

ja oikeudellista perustaa. Turvatakseen pk-yritysten kasvun ja kehittymisen, jäsenvaltioiden tulisi muun muassa omaksua ja harjoittaa tarkoituksenmukaista finanssi-, rahaja työllisyyspolitiikkaa (kohta 5). Toimintaperiaatteita laatiessaan jäsenvaltioiden tulisi 7 kohdan mukaisesti muun muassa koota pk-yrityksiä koskevaa tietoa ja selvittää toimintaperiaatteiden ja säännösten vaikutuksia pk-yrityksiin sekä tarkastella aika ajoin työ- ja sosiaalilainsäädäntöä edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa. Kohdassa 8 todetaan, että taloudellisten vaikeuksien aikana jäsenvaltioiden hallitusten tulisi voimakkaasti ja tehokkaasti auttaa pk-yrityksiä ja niiden työntekijöitä.

Suosituksen kolmas luku koskee yrityskulttuurin kehittämistä. Suosituksen 10 kohdan mukaan jäsenvaltioiden tulisi ryhtyä toimenpiteisiin kehittääkseen ja vahvistaakseen sellaista yrityskulttuuria, joka edistää muun muassa tuottavuutta, ympäristötietoisuutta ja laatua. Kohdassa luetaan seikkoja, joiden avulla jäsenvaltion tulisi päämääriin pyrkiä.

Suosituksen kohdat 11-16 koskevat toimivan palveluinfrastruktuurin kehittämistä. Kohdan 11 mukaisesti jäsenvaltioiden tulisi kiinnittää huomiota siihen, että pk-yrityksillä ja niiden työntekijöillä on käytettävissään erilaisia tukipalveluja kuten yrityksen perustamisen ja sen toiminnan käynnistämisen avustaminen sekä rahoitus-, luotto- ja velkaneuvonta. Jäsenvaltioiden tulisi kohdan 14 mukaan helpottaa pk-yritysten rahoitusta ja luotonsaantia. Kohdan 16 mukaan jäsenvaltioiden tulisi lisäksi muun muassa edistää pk-yritysten ja suuryritysten välistä yhteistyötä ja niiden välisiä yhteyksiä.

Suosituksen viides osa käsittelee työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen roolia. Suosituksessa luetaan toimenpiteitä, joita työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen tulisi harkita pk-yrityksiä tukeakseen. Suosituksen kuudes osa koskee kansainvälistä yhteistyötä, jota tulisi suosituksen 19 kohdan mukaisesti edistää muun muassa tiedon keruuta ja vaihtoa sekä kansallisia ja kansainvälisiä yhteyksiä edistämällä.

2.2. Suosituksen suhde Suomen lainsäädäntöön ja käytäntöön

Suositus nro 189 on yleisluonteinen, jotta siinä esitetyt suositukset voitaisiin paremmin ottaa huomioon ILO:n jäsenvaltioissa, jotka

yhteiskuntarakenteiltaan ovat hyvinkin erilaisia. Suositus sisältää päämääriä ja tavoitteita, jotka ovat peruslinjoiltaan kannatettavia ja Suomen lainsäädännössä jo hyvin huomioitettuja.

Suosituksen 2 kohdassa jäsenvaltioita kannustetaan ryhtymään toimenpiteisiin pk-yritysten aseman edistämiseksi. Valtioneuvosto on vuonna 1996 hyväksynyt periaatepäätöksen niistä toimenpiteistä, joilla edistetään pk-yritystoimintaa. Suositus nro 189 on yhden-suuntainen periaatepäätöksen kanssa.

Suomen hallitusohjelmassa on kiinnitetty pk-yritystoiminnan edistämiseen erityistä huomiota. Hallitusohjelman mukaan hallituksen elinkeinopoliittisilla toimenpiteillä vahvistetaan yrittäjyyttä sekä pk-yritysten kasvua ja kilpailukykyä. Suosituksen linjausten mukaisesti muun muassa pyritään poistamaan yritystoiminnan esteitä, kevennetään hallinnollisia rasitteita ja kehitetään erityisesti pk-yritysten kansainvälistymistä edistäviä rahoituspalveluja.

Pk-yritystoiminnan edistämiseksi Suomen työllisyysohjelma vuosille 1996-1999 on korostanut takaustoiminnan kehittämistä, työnantajabyrokratian yksinkertaistamista ja yrittäjäkoulutuksen lisäämistä. Yrittäjyyden edistämistä koskevia toimenpiteitä sisältyy EU:n työllisyysuuntaviivojen mukaiseen Suomen työllisyyspolitiikan toimintasuunnitelmaan ja naisyrittäjyyden edistämistä painotetaan erityisesti. Naisyrittäjyyden tukeminen sekä naisten ja miesten välinen tasa-arvo mainitaan myös suosituksen useissa kohdin. Suomessa käytössä olevina kannusteina ja erityistoimenpiteinä voidaan mainita naisyrittäjälainat ja naisyrittäjäkoulutus.

Suosituksen kohta 7 mukaan jäsenvaltioiden tulisi tarvittaessa tarkastella työ- ja sosiaalilainsäädäntöä työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa selvittääkseen muun muassa vastaako tämä lainsäädäntö pk-yritysten tarpeita varmistuen kuitenkin työntekijöiden riittävän suojelun. Suomessa työsuojelulainsäädäntö koskee yhtäläisesti eri kokoisia yrityksiä. Myös Suomen lakisääteinen sosiaaliturvajärjestelmä kattaa kaikki työntekijät samalla tavoin riippumatta yrityksen koosta eikä siten ole tarvetta luoda kohdassa 7 (b) tarkoitettuja täydentäviä lisätoimenpiteitä pk-yrityksissä työskenteleviä varten.

Työhallinnon alueorganisaation uudistuksella vuonna 1997 perustettiin työvoima- ja elinkeinokeskukset (TE-keskus). Kauppa- ja teollisuusministeriön, maa- ja metsätalousmi-

nisteriön sekä työministeriön hallinnonalojen yhteisinä palvelukeskuksina ne merkittävästi toteuttavat suosituksen kohdissa 11-17 esitettyjä toimivan palveluinfrastruktuurin kehittämiseen tähtäviä toimenpiteitä. TE-keskusten tehtävinä on muun muassa tukea ja neuvoa pk-yrityksiä niiden elinkaaren eri vaiheissa. Suomen työllisyyspolitiikan toimintaohjelmassa on mainittu jokaiseen TE-keskukseen nimettävästä yrityspalveluiden vastuhenkilöstä, jonka tehtävänä on organisoida yritys-palvelutoimintaa.

Osa esimerkiksi suosituksen kohdassa 11 mainituissa tukipalveluista on sellaisia, joilla Suomessa ei ole käytännön merkitystä kuten kohta 11 (i) siltä osin, kun kyse on esimiesten ja työntekijöiden luku-, kirjoitus- ja las-kutaidon kehittämisestä. Osa kohdan 11 tukipalveluista on suomalaisessa yhteiskunnassa tähän asti vakiintuneesti kuulunut muun kuin julkisen sektorin tuottamiin tukipalveluihin esimerkiksi kirjanpito- ja rahoituspalvelut (kohta 11 (l)) ja markkinatutkimukset ja markkinointiapu (kohta 11 (s)). Toisaalta pientyöntäjien on mahdollista antaa työnantajamaksuliikenteensä työhallinnon ylläpitämän palveluyksikön Pientyöntäjien palvelukeskuksen hoidettavaksi. Palvelukeskuksen palvelutoiminta on 1.1.1999 lähtien laajennettu koskemaan myös alle kymmenen työntekijän yrityksiä.

Useiden suosituksen tavoitteiden yhteydessä painotetaan koulutuksen ja sen kehittämisen merkitystä. Koulutuslainsäädäntö kuten ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998), ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) sekä ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain (255/1995) säännökset tukevat suosituksen periaatteita. Elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien kehittämiseen kiinnitetään huomiota muun muassa Suomen työllisyysohjelmassa. Ikääntyvien työntekijöiden työllistämisedellytysten ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on käynnissä Kansallinen Ikäohjelma.

Suosituksessa korostetaan myös viranomaisten ja työmarkkinajärjestöjen yhteistyön merkitystä. Työvoimapolitiiseen järjestelmään liittyvistä kysymyksistä neuvotellaan ja sitä koskevat asiat valmistellaan kolmi-kantaisesti yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Kauppa- ja teollisuusministeriön yhteydessä toimii pienen ja keski-suuren yritystoiminnan neuvottelukunta, jossa edustettuina ovat keskeiset puolueet, elinkeinoelämän järjestöt sekä työmarkkinajärjestöt. Val-

tioneuvoston periaatepäätös pk-yritystoiminnan edistämiseksi perustuu neuvottelukunnan pk-poliittiseen ohjelmaan.

Tulevassa lainsäädännössä ja hallintotoiminnassa yleensä voitaneen jatkossakin ottaa entistä paremmin huomioon suosituksen 12 (e) kohta, jossa kannustetaan pyrkimään palvelujen yhtenäiseen ja helppoon saatavuuteen ns. yhden luukun järjestelyillä tai neuvontapalveluilla. Sama koskee suosituksen kohtia 16 (2) ja (3), joissa korostetaan suur-yritysten ja pk-yritysten yhteistyön kehittämistä ja rohkaistaan muun muassa verkostojen luomiseen.

Lainsäädännön kehittämisen kannalta huomiota tulisi kiinnittää myös suosituksen kohtaa 10 (2), jonka mukaan jäsenvaltioiden tulisi pyrkiä asianmukaisin keinoin edistämään myönteisempää suhtautumista riskinottoon ja liike-elämän epäonnistumisiin, joiden arvo oppimiskokemuksina ja toisaalta vaikutus niin yrittäjiin kuin työntekijöihin on samalla tunnustettava. Suosituskohdan mukaisesti olisi etsittävä keinoja, joilla helpotettaisiin konkurssin tehneiden yrittäjien mahdollisuuksia aloittaa uudelleen yritystoiminta.

2.3. Suosituksen suhde yhteisö-lainsäädäntöön

Suomen työllisyyspolitiikan toimintasuunnitelmassa vahvistetaan vuosittain Suomen kansallinen toimintasuunnitelma EU:n yhteisen työllisyysstrategian toteuttamiseksi. Suuntaviivat on jaoteltu neljään pilariin, jotka ovat työllisyyden parantaminen, yrittäjyyden edistäminen, yritysten ja sopeutumiskyvyn parantaminen sekä naisten ja miesten yhtäläisten mahdollisuuksien edistäminen.

Toimintasuunnitelmaan on sisällytetty muun muassa yritysten ja ammatinharjoittajien yleiskustannusten ja hallinnollisten rasitteiden vähentäminen, uusien työpaikkojen luominen, kokonaisverorasituksen sekä työhön kohdistuvien verorasitusten ja välillisten työvoimakustannusten vähentäminen asteittain.

Vuonna 1997 hyväksytty Amsterdam Summit Action Programme-ohjelma (ASAP) sisältää lainarahoitusmahdollisuuksia pk-sektorille. Lisäksi pk-yrityksiä varten on korkotukiohjelma. Euroopan Investointipankin yhteydessä toimivan Euroopan Investointirahaston on tarkoitus alkaa toimia pienten, etenkin teknologiapainotteisten yritysten ris- kirahoittajana.

Suositus ei ole ristiriidassa EU:n piirissä tehtyjen linjausten kanssa.

3. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymien asiakirjojen eduskuntakäsittely

Kansainvälisen työjärjestön perussäännön 19 artikla edellyttää kunkin jäsenvaltion saattavan yleiskokouksen hyväksymät yleissopimukset ja suositukset määräajassa yleiskokouksen päättymisestä toimivaltaisen valtioelimen käsiteltäväksi lainsäädäntö- ja muita toimia varten. Tämän vuoksi suositus nro 189 tulee saattaa eduskunnan käsiteltäväksi.

Kansainvälisen työjärjestön perussäännössä ei nimenomaisesti ole määrätty jäsenvaltioiden velvollisuuksista silloin, kun Kansainvälinen työkonferenssi on hyväksynyt muun asiakirjan kuin yleissopimuksen tai suosituksen eli esimerkiksi julistuksen. Julistustyypisen asiakirjan hyväksyminen työkonferenssissa on hyvin harvinaista.

Kansainvälinen työjärjestö on korostanut työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia koskevan julistuksen merkittävyyttä ja lisäksi pyytänyt jäsenvaltioita varmistamaan, että

julistus toimitetaan asianomaiselle valtioelimelle tiedoksi julistuksen toteuttamisen varmistamiseksi. Tästä syystä ja julistuksen periaatteellinen merkittävyys huomioiden hallitus katsoo tarkoituksenmukaiseksi saattaa julistuksen eduskunnan käsiteltäväksi.

Edellä esitetyn perusteella esitetään,

että Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 18 päivänä kesäkuuta 1998 hyväksytty Kansainvälisen työjärjestön julistus, joka koskee työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia, otetaan huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä, ja

että Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 17 päivänä kesäkuuta 1998 hyväksytty Kansainvälisen työjärjestön suositus nro 189, joka koskee yleisiä edellytyksiä pienten ja keskisuurten yritysten työpaikkojen luomisen edistämiseksi, otetaan huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä sikäli kuin se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista.

Helsingissä 23 päivänä joulukuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Työministeri *Sinikka Mönkäre*

(Käännös)

Liite

**Kansainvälisen työjärjestön julistus
työelämän peruseriaatteista ja
-oikeuksista**

**ILO Declaration on Fundamental
Principles and Rights at Work**

Koska Kansainvälisen työjärjestön perustana on vakaumus, että maailmanlaajuinen ja pysyvä rauha edellyttää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta;

Koska taloudellinen kasvu on tärkeä, mutta ei riittävä köyhyyden poistamisen, yhteiskunnallisen kehityksen ja tasa-arvon edellytys ja Kansainvälisen työjärjestön on siksi edistettävä voimakkaita yhteiskunnallisia uudistuksia, oikeudenmukaisuutta ja demokratiaa;

Koska Kansainvälisen työjärjestön on enemmän kuin koskaan aikaisemmin hyödynnettävä kaikkia normitoiminnan, teknisen yhteistyön ja tutkimuksen voimavarojaan kaikilla vastuualueillaan, erityisesti työllisyyden hoidossa, ammattikoulutuksessa ja työolojen kehittämisessä sen varmistamiseksi, että talous- ja sosiaalipolitiikka tukevat toisiaan maailmanlaajuisen taloudellisen ja sosiaalisen strategian puitteissa ja saavat siten aikaan laaja-alaista kestävää kehitystä;

Koska Kansainvälisen työjärjestön on kiinnitettävä huomiota erityisiä sosiaalisia tarpeita omaavien henkilöiden, varsinkin työttömien ja muuttavien työntekijöiden ongelmiin, ja kannustettava kansainvälisiä, alueellisia ja kansallisia pyrkimyksiä näiden ryhmien ongelmien ratkaisemiseksi sekä edistettävä tehokasta työllisyyspolitiikkaa;

Koska pyrittäessä ylläpitämään yhteiskunnallisen kehityksen ja taloudellisen kasvun välistä yhteyttä työelämän peruseriaatteiden ja -oikeuksien takaaminen on erityisen tärkeää sen vuoksi, että ne turvaavat jokaiselle mahdollisuuden vapaasti ja tasa-arvoon perustuen vaatia omaa osuuttaan yhdessä luodusta vauraudesta ja kehittyä omien kykujensä mukaisesti;

Koska Kansainvälisellä työjärjestöllä on perussääntönsä nojalla valtuudet käsitellä ja laatia kansainvälisiä työelämän normeja ja

Whereas the ILO was founded in the conviction that social justice is essential to universal and lasting peace;

Whereas economic growth is essential but not sufficient to ensure equity, social progress and the eradication of poverty, confirming the need for the ILO to promote strong social policies, justice and democratic institutions;

Whereas the ILO should, now more than ever, draw upon all its standard-setting, technical cooperation and research resources in all its areas of competence, in particular employment, vocational training and working conditions, to ensure that, in the context of a global strategy for economic and social development, economic and social policies are mutually reinforcing components in order to create broad-based sustainable development;

Whereas the ILO should give special attention to the problems of persons with special social needs, particularly the unemployed and migrant workers, and mobilize and encourage international, regional and national efforts aimed at resolving their problems, and promote effective policies aimed at job creation;

Whereas, in seeking to maintain the link between social progress and economic growth, the guarantee of fundamental principles and rights at work is of particular significance in that it enables the persons concerned to claim freely and on the basis of equality of opportunity their fair share of the wealth which they have helped to generate, and to achieve fully their human potential;

Whereas the ILO is the constitutionally mandated international organization and the competent body to set and deal with interna-

koska se nauttii maailmanlaajuista tukea ja tunnustusta edistäessään tavoitteidensa mukaisia työelämän perusoikeuksia;

Koska kasvava keskinäinen taloudellinen riippuvuus vaatii kiireellisesti järjestön perussääntöön kirjattujen peruseriaatteiden ja -oikeuksien muuttumattomuuden korostamista ja niiden maailmanlaajuisten toteutumisen edistämistä;

Kansainvälinen työkonferenssi

1. Katsoo,

(a) että liittyessään vapaaehtoisesti Kansainvälisen työjärjestön jäseniksi kaikki jäsenvaltiot ovat hyväksyneet perussäännössä ja Philadelphian julistuksessa ilmaistut oikeudet ja periaatteet ja sitoutuneet toimimaan järjestön yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi voimavarojensa ja erityisolojensa puitteissa;

(b) että nämä periaatteet ja oikeudet on ilmaistu ja kirjattu tarkasti määritellyiksi oikeuksiksi ja velvollisuuksiksi yleissopimuksissa, jotka tunnustetaan ydinsopimuksiksi niin järjestössä kuin sen ulkopuolella.

2. Toteaa, että kaikilla jäsenvaltioilla, myös niillä jotka eivät ole ratifioineet kyseisiä ydinsopimuksia, on järjestön jäsenenä velvollisuus noudattaa, edistää ja toteuttaa järjestön perussäännön mukaisesti ydinsopimuksissa ilmaistuihin perusoikeuksiin liittyviä periaatteita, joita ovat:

(a) yhdistymisvapaus ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden tehokas tunnustaminen;

(b) kaikenlaisen pakkotyön poistaminen;

(c) lapsityövoiman käytön tehokas kieltäminen; ja

(d) työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvan syrjinnän poistaminen.

3. Toteaa, että järjestö on velvollinen autamaan jäsenvaltioita niiden tarpeiden mukaisesti kyseisten tavoitteiden saavuttamisessa ja tätä tarkoitusta varten käyttämään sääntöjensä, toimintansa ja taloudellisten voimavarojensa sallimia keinoja, mukaanlukien ulkoisten voimavarojen ja tuen hankkiminen, sekä kannustamaan muita kansainvälisiä

tional labour standards, and enjoys universal support and acknowledgement in promoting fundamental rights at work as the expression of its constitutional principles;

Whereas it is urgent, in a situation of growing economic interdependence, to reaffirm the immutable nature of the fundamental principles and rights embodied in the Constitution of the Organization and to promote their universal application;

The International Labour Conference,

1. Recalls:

(a) that in freely joining the ILO, all Members have endorsed the principles and rights set out in its Constitution and in the Declaration of Philadelphia, and have undertaken to work towards attaining the overall objectives of the Organization to the best of their resources and fully in line with their specific circumstances;

(b) that these principles and rights have been expressed and developed in the form of specific rights and obligations in Conventions recognized as fundamental both inside and outside the Organization.

2. Declares that all Members, even if they have not ratified the Conventions in question, have an obligation arising from the very fact of membership in the Organization, to respect, to promote and to realize, in good faith and in accordance with the Constitution, the principles concerning the fundamental rights which are the subject of those Conventions, namely:

(a) freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining;

(b) the elimination of all forms of forced or compulsory labour;

(c) the effective abolition of child labour; and

(d) the elimination of discrimination in respect of employment and occupation.

3. Recognizes the obligation on the Organization to assist its Members, in response to their established and expressed needs, in order to attain these objectives by making full use of its constitutional, operational and budgetary resources, including by the mobilization of external resources and support, as well as by encouraging other international

järjestöjä, joiden kanssa se ylläpitää perussääntönsä 12 artiklan mukaisia suhteita, kyseisten pyrkimysten tukemisessa:

(a) tarjoamalla teknistä yhteistyötä ja neuvontaa edistääkseen ydinsopimusten ratifiointia ja toteuttamista

(b) auttaa jäsenvaltioita, joiden ei vielä ole mahdollista ratifioida joitakin tai kaikkia näitä yleissopimuksia, edistämään ja toteuttamaan kyseisissä yleissopimuksissa ilmaistuja perusoikeuksia; ja

(c) auttaa jäsenvaltioita luomaan edellytykset taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle.

4. Päättää ottaa käyttöön tämän julistuksen liitteessä selostetun tarkoituksenmukaisen ja tehokkaan seurantamenettelyn, jotta tämä julistus toteutuisi kokonaisuudessaan. Liitettä on pidettävä julistuksen olennaisena osana.

5. Korostaa, että työelämän normeja ei saisi käyttää protektionististen kaupallisten tarkoituksien edistämiseen, että mihinkään tämän julistuksen tai sen seurannan määräysten kohtaan ei saisi vedota tai niitä muutoin käyttää tällaisiin tarkoituksiin ja että tällä julistuksella tai sen seurannalla ei myöskään saisi kyseenalaistaa minkään maan suhteellista etua.

Liite Julistuksen seuranta

I. Tavoite

1. Jäljempänä kuvatun seurannan tavoitteena on kannustaa jäsenvaltioita niiden pyrkimyksissä toimia Kansainvälisen työjärjestön perussäännössä ja Philadelphian julistuksessa ilmaistujen ja tässä julistuksessa vahvistettujen peruseriaatteiden ja -oikeuksien edistämiseksi.

2. Tämän yksinomaan kannustavaksi tarkoitettun tavoitteen mukaisesti tällä seurannalla kyetään kohdentamaan järjestön tarjoama tekninen yhteistyö siten, että se saattaa olla hyödyksi jäsenvaltioille kyseisten peruseriaatteiden ja -oikeuksien toteuttamisessa. Seuranta ei korvaa nykyisiä valvontamekanismeja eikä estä niiden toimintaa, joten niiden alaisia erityistilanteita ei tarkastella tämän seurannan puitteissa.

organizations with which the ILO has established relations, pursuant to article 12 of its Constitution, to support these efforts:

(a) by offering technical cooperation and advisory services to promote the ratification and implementation of the fundamental Conventions;

(b) by assisting those Members not yet in a position to ratify some or all of these Conventions in their efforts to respect, to promote and to realize the principles concerning fundamental rights which are the subject of those Conventions; and

(c) by helping the Members in their efforts to create a climate for economic and social development.

4. Decides that, to give full effect to this Declaration, a promotional follow-up, which is meaningful and effective, shall be implemented in accordance with the measures specified in the annex hereto, which shall be considered as an integral part of this Declaration.

5. Stresses that labour standards should not be used for protectionist trade purposes, and that nothing in this Declaration and its follow-up shall be invoked or otherwise used for such purposes; in addition, the comparative advantage of any country should in no way be called into question by this Declaration and its follow-up.

Annex Follow-up to the Declaration

I. Overall purpose

1. The aim of the follow-up described below is to encourage the efforts made by the Members of the Organization to promote the fundamental principles and rights enshrined in the Constitution of the ILO and the Declaration of Philadelphia and reaffirmed in this Declaration.

2. In line with this objective, which is of a strictly promotional nature, this follow-up will allow the identification of areas in which the assistance of the Organization through its technical cooperation activities may prove useful to its Members to help them implement these fundamental principles and rights. It is not a substitute for the established supervisory mechanisms, nor shall it impede their functioning; conse-

3. Tämän seurannan sisältämät kaksi osaa perustuvat nykyiseen käytäntöön: ratifioimattomien ydinsopimusten vuosittainen seuranta tuo vain vähäisiä muutoksia perussäännön 19 artiklan 5(e) kohdan soveltamiseen, ja maailmanlaajuisen selvityksen (global report) avulla perussäännön edellyttämistä menettelyistä saadaan paras mahdollinen hyöty.

quently, specific situations within the purview of those mechanisms shall not be examined or re-examined within the framework of this follow-up.

3. The two aspects of this follow-up, described below, are based on existing procedures: the annual follow-up concerning non-ratified fundamental Conventions will entail merely some adaptation of the present modalities of application of article 19, paragraph 5(e) of the Constitution; and the global report will serve to obtain the best results from the procedures carried out pursuant to the Constitution.

II Ratifioimattomien ydinsopimusten vuosittainen seuranta

II. Annual follow-up concerning non-ratified fundamental conventions

A. Tavoite ja kattavuus

A. Purpose and scope

1. Seurannassa tarkastellaan vuosittain julistuksen toteutumista niissä jäsenvaltioissa, jotka eivät ole vielä ratifioineet kaikkia ydinsopimuksia, yksinkertaistetulla menettelyllä, joka korvaa hallintoneuvoston vuonna 1995 hyväksymän nelivuotisseurantamenettelyn.

1. The purpose is to provide an opportunity to review each year, by means of simplified procedures to replace the four-year review introduced by the Governing Body in 1995, the efforts made in accordance with the Declaration by Members which have not yet ratified all the fundamental Conventions.

2. Vuosittainen seuranta kattaa julistuksessa määritellyt neljä peruseriaatteiden ja -oikeuksien aluetta.

2. The follow-up will cover each year the four areas of fundamental principles and rights specified in the Declaration.

B. Menettely

B. Modalities

1. Seuranta perustuu jäsenvaltioilta perussäännön 19 artiklan 5(e) kohdan nojalla pyydettyihin selvityksiin. Selvityslomakkeiden avulla pyritään saamaan tiedot lainsäädännön ja käytäntöjen muutoksista niiltä valtioilta, jotka eivät ole ratifioineet kaikkia ydinsopimuksia perussäännön 23 artiklan ja vakiintuneen käytännön mukaisesti.

1. The follow-up will be based on reports requested from Members under article 19, paragraph 5(e) of the Constitution. The report forms will be drawn up so as to obtain information from governments which have not ratified one or more of the fundamental Conventions, on any changes which may have taken place in their law and practice, taking due account of article 23 of the Constitution and established practice.

2. Toimisto laatii selvityksistä yhteenvoston, jonka hallintoneuvosto käsittelee.

2. These reports, as compiled by the Office, will be reviewed by the Governing Body.

3. Toimisto voi pyytää hallintoneuvoston tarkoitukseen nimittämää asiantuntijaryhmää laatimaan näin tehtyyn selvitykseen johdannon, jossa kiinnitetään huomiota lähempää tarkastelua vaativiin kohtiin.

3. With a view to presenting an introduction to the reports thus compiled, drawing attention to any aspects which might call for a more in-depth discussion, the Office may call upon a group of experts appointed for this purpose by the Governing Body.

4. Hallintoneuvoston menettelytapoja on voitava tarpeen vaatiessa muuttaa, jotta

4. Adjustments to the Governing Body's existing procedures should be examined to

myös ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole edustettuina hallintoneuvostossa voivat tehdä maa-kohtaisiin selvityksiinsä täydennyksiä, jotka saattavat olla tarpeen tai hyväksi hallintoneuvoston keskusteluissa.

III. Maailmanlaajuinen selvitys

A. Tavoite ja kattavuus

1. Selvityksen tavoitteena on antaa dynaaminen kuva peruseriaatteiden ja -oikeuksien maailmanlaajuisesta toteutumisesta kuluneena nelivuotiskautena, ja sitä käytetään arvioitaessa järjestön antaman avun vaikuttavuutta sekä määritettäessä seuraavan kauden tärkeimmät tavoitteet teknisen yhteistyön toimintasuunnitelmiin, joiden avulla pyritään saavuttamaan kyseiset tavoitteet hyödyntämällä niin sisäisiä kuin ulkoisiaakin voimavaroja.

2. Selvitys kattaa kunakin vuonna yhden peruseriaatteiden ja -oikeuksien neljästä alueesta.

B. Menettely

1. Selvitys, jonka laatiminen on pääjohtajan vastuulla, perustuu virallisiin tietoihin tai vakiintuneen käytännön mukaisesti kerättyihin ja arvioituihin tietoihin. Tiedot niistä valtioista, jotka eivät ole ratifioineet ydinsopimuksia perustuvat etupäässä edellä mainitun vuosittaisen seurannan tuloksiin. Kyseiset yleissopimukset ratifioineita jäsenvaltioita käsittelevä selvitys perustuu pääasiassa perussäännön 22 artiklan mukaisiin selostuksiin.

2. Selvitys toimitetaan konferenssille pääjohtajan raporttina kolmikantakeskustelua varten. Konferenssi voi käsitellä selvitystä erillään konferenssin menettelyjärjestyksen 12 artiklassa määritellyistä selvityksistä ja keskustella siitä omassa erillisessä istunnossa tai käsitellä sitä jollakin muulla sopivalla tavalla. Käsitelyn pohjalta hallintoneuvoston on pikaisesti tehtävä tarvittavat johtopäätökset seuraavan nelivuotiskauden toimintalinjoja ja teknisen yhteistyön suunnitelmia varten.

allow Members which are not represented on the Governing Body to provide, in the most appropriate way, clarifications which might prove necessary or useful during Governing Body discussions to supplement the information contained in their reports.

III. Global report

A. Purpose and scope

1. The purpose of this report is to provide a dynamic global picture relating to each category of fundamental principles and rights noted during the preceding four-year period, and to serve as a basis for assessing the effectiveness of the assistance provided by the Organization, and for determining priorities for the following period, in the form of action plans for technical cooperation designed in particular to mobilize the internal and external resources necessary to carry them out.

2. The report will cover, each year, one of the four categories of fundamental principles and rights in turn.

B. Modalities

1. The report will be drawn up under the responsibility of the Director-General on the basis of official information, or information gathered and assessed in accordance with established procedures. In the case of States which have not ratified the fundamental Conventions, it will be based in particular on the findings of the aforementioned annual follow-up. In the case of Members which have ratified the Conventions concerned, the report will be based in particular on reports as dealt with pursuant to article 22 of the Constitution.

2. This report will be submitted to the Conference for tripartite discussion as a report of the Director-General. The Conference may deal with this report separately from reports under article 12 of its Standing Orders, and may discuss it during a sitting devoted entirely to this report, or in any other appropriate way. It will then be for the Governing Body, at an early session, to draw conclusions from this discussion concerning the priorities and plans of action for technical cooperation to be implemented for the following four-year period.

IV. Täten päätetään seuraavaa:

1. Hallintoneuvoston ja konferenssin menettelyjärjestystä esitetään muutettavaksi siten, että edellä luetellut kohdat voidaan toteuttaa.

2. Konferenssin on sopivana ajankohtana tarkasteltava tästä seurannasta saatuja kokemuksia ja arvioitava niiden perusteella I osassa esitettyjen kokonaistavoitteiden toteutumista.

IV. It is understood that:

1. Proposals shall be made for amendments to the Standing Orders of the Governing Body and the Conference which are required to implement the preceding provisions.

2. The Conference shall, in due course, review the operation of this follow-up in the light of the experience acquired to assess whether it has adequately fulfilled the overall purpose articulated in Part I.

---

*(Käännös)**Liite***SUOSITUS****(nro 189),**

joka koskee yleisiä edellytyksiä pienten ja keskisuurten yritysten työpaikkojen luomisen edistämiseksi

Kansainvälisen työjärjestön yleiskonferenssi,

jonka Kansainvälisen työjärjestön hallintoneuvosto on kutsunut koolle Geneveen ja joka on aloittanut 86. istuntonsa 2 kesäkuuta 1998,

toteaa taloudellisen, yhteiskunnallisen ja henkisen hyvinvoinnin tavoittelun tarpeen sekä yksilöiden, perheiden, yhteisöjen ja kansakuntien kehityksen tarpeellisuuden,

on tietoinen pienten ja keskisuurten yritysten keskeisestä merkityksestä työpaikkojen luomiselle,

ottaa huomioon Kansainvälisen työkonferenssin 72. istunnossaan vuonna 1986 hyväksymän pienten ja keskisuurten yritysten kehittämistä koskevan päätöslauselman sekä konferenssin 83. istunnossaan vuonna 1996 hyväksymän maailmanlaajuisista työllisyyspolitiikkaa koskevan päätöslauselman johtopäätökset,

ottaa huomioon, että pienet ja keskisuuret yritykset, tärkeänä taloudellisen kasvun ja kehityksen osana, ovat kaikkialla maailmassa enenevässä määrin vastuussa työpaikkojen luomisesta ja voivat auttaa innovatiivisen ja yritysmuotoisen ilmapiirin edistämässä,

ymmärtää tuottavien, pitkäaikaisten ja laadukkaiden työpaikkojen erityisen merkityksen,

toteaa, että pienet ja keskisuuret yritykset tarjoavat naisille ja muille perinteisesti heikossa asemassa oleville ryhmille tilaisuuden saada tuottavia, pitkäaikaisia ja laadukkaita työmahdollisuuksia paremmin ehdoin,

on vakuuttunut siitä, että pakollista työtä koskevan yleissopimuksen, 1930, ammatillista järjestäytymisvapautta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelua koskevan yleissopimuksen, 1948, järjestäytymisoikeu-

RECOMMENDATION**(No 189)**

concerning General Conditions to Stimulate Job Creation in Small and Medium-Sized Enterprises

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Eighty-sixth Session on 2 June 1998, and

Recognizing the need for the pursuit of the economic, social, and spiritual well-being and development of individuals, families, communities and nations,

Aware of the importance of job creation in small and medium-sized enterprises,

Recalling the resolution concerning the promotion of small and medium-sized enterprises adopted by the International Labour Conference at its 72nd Session, 1986, as well as the Conclusions set out in the resolution concerning employment policies in a global context, adopted by the Conference at its 83rd Session, 1996,

Noting that small and medium-sized enterprises, as a critical factor in economic growth and development, are increasingly responsible for the creation of the majority of jobs throughout the world, and can help create an environment for innovation and entrepreneurship,

Understanding the special value of productive, sustainable and quality jobs,

Recognizing that small and medium-sized enterprises provide the potential for women and other traditionally disadvantaged groups to gain access under better conditions to productive, sustainable and quality employment opportunities,

Convinced that promoting respect for the Forced Labour Convention, 1930, the Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948, the Right to Organise and Collective Bargaining

den ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden periaatteiden soveltamista koskevan yleissopimuksen, 1949, samanarvoisesta työstä miehille ja naisille maksettavaa samaa palkkaa koskevan yleissopimuksen, 1951, pakkotyön poistamista koskevan yleissopimuksen, 1957 ja työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvaa syrjintää koskevan yleissopimuksen, 1958, noudattaminen edistää laadukkaiden työpaikkojen syntymistä pienissä ja keskisuurissa yrityksissä ja että erityisesti työhön pääsemiseksi vaadittavaa vähimmäisikää koskevan yleissopimuksen, 1973, noudattaminen auttaa jäsenvaltioita niiden pyrkimyksissä lapsityövoiman käytön poistamiseksi,

on vakuuttunut myös siitä, että uudet säännökset, jotka koskevat työpaikkojen luomista pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, sekä

(a) soveltuvin osin muiden kansainvälisten yleissopimusten ja suositusten, kuten työllisyyspolitiikkaa koskevan yleissopimuksen ja suosituksen, 1964, ja työllisyyspolitiikkaa koskevan suosituksen (täydentävät määräykset), 1984, kehitysmaiden osuuskuntia koskevan suosituksen, 1966, yleissopimuksen ja suosituksen, jotka koskevat ammatinvalinnanohjauksen ja ammattikoulutuksen osuutta kehittäessä inhimillisiä voimavaroja, 1975, ja työturvallisuutta ja työterveyttä sekä työympäristöä koskevan yleissopimuksen ja suosituksen, 1981, asiaankuuluvat määräykset; ja

(b) muut tunnustetut Kansainvälisen työjärjestön aloitteet, jotka edistävät pienten ja keskisuurten yritysten roolia pitkäaikaisten työpaikkojen luomisessa ja rohkaisevat toteuttamaan riittävän ja yhdenmukaisen sosiaaliturvan, mukaan lukien Start and Improve Your Business ja muut ohjelmat sekä Kansainvälisen työjärjestön koulutuskeskuksen koulutuksen ja ammattitaidon kehittämistoiminta,

ovat jäsenvaltioille arvokkaana apuna näiden suunnitellessa ja toteuttaessa työpaikkojen luomista pieniin ja keskisuriin yrityksiin koskevia toimintaperiaatteita,

päittää hyväksyä eräitä ehdotuksia koskien yleisiä edellytyksiä pienten ja keskisuurten yritysten työpaikkojen luomisen edistämiseksi, mikä on tämän istunnon esityslistan neljäntenä kohtana,

päittää, että nämä ehdotukset tulee laatia

Convention, 1949, the Equal Remuneration Convention, 1951, the Abolition of Forced Labour Convention, 1957, and the Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958, will enhance the creation of quality employment in small and medium-sized enterprises and in particular that promoting respect for the Minimum Age Convention and Recommendation, 1973, will help Members in their efforts to eliminate child labour,

Also convinced that the adoption of new provisions on job creation in small and medium-sized enterprises, to be taken into account together with:

(a) the relevant provisions of other international labour Conventions and Recommendations as appropriate, such as the Employment Policy Convention and Recommendation, 1964, and the Employment Policy (Supplementary Provisions) Recommendation, 1984, the Co-operatives (Developing Countries) Recommendation, 1966, the Human Resources Development Convention and Recommendation, 1975, and the Occupational Safety and Health Convention and Recommendation, 1981; and

(b) other proven ILO initiatives promoting the role of small and medium-sized enterprises in sustainable job creation and encouraging adequate and common application of social protection, including Start and Improve Your Business and other programmes as well as the work of the International Training Centre of the ILO in training and skills enhancement,

will provide valuable guidance for Members in the design and implementation of policies on job creation in small and medium-sized enterprises,

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to general conditions to stimulate job creation in small and medium-sized enterprises, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals

suosituksen muotoon;

hyväksyy tänä seitsemäntenätoista päivänä kesäkuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäkahdeksan seuraavan suosituksen, josta voidaan käyttää nimitystä Työpaikkojen luomista pienissä ja keskisuurissa yrityksissä koskeva suositus, 1998.

I. MÄÄRITELMÄ, TARKOITUS JA SOVELTAMISALA

1. Jäsenvaltioiden tulisi neuvotellen edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa määrittellä pieni ja keskisuuri yritys tarkoituksenmukaisiksi katsottavien kriteereiden perusteella ja ottaen huomioon taloudelliset ja yhteiskunnalliset erityisolonsa, kuitenkin siten, ettei kyseinen joustavuus estä jäsenvaltioita noudattamasta yhteisesti sovitutuja tiedonkeruuta ja analysointia koskevia määritelmiä.

2. Jäsenvaltioiden tulisi olosuhteidensa ja kansallisten käytäntöjensä pohjalta ryhtyä toimenpiteisiin, jotta ne voivat tunnistaa ja edistää sitä keskeistä asemaa, joka pienillä ja keskisuurilla yrityksillä voi olla seuraavilla alueilla:

- (a) täystyöllisyyden toteutuminen tuottavassa ja vapaasti valitussa työssä;
- (b) ansiotyömahdollisuuksien ja vaurastumisen helpottaminen tuottavan ja kestävä työllisyyden aikaansaamiseksi;
- (c) kestävä taloudellinen kasvu sekä kyky reagoida joustavasti muutoksiin;
- (d) syrjäytyneiden ja heikossa asemassa olevien yhteiskuntaryhmien taloudellisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen;
- (e) kotimaisen säästämisen ja sijoitustoiminnan edistäminen;
- (f) koulutus ja inhimillisten voimavarojen kehittäminen;
- (g) alueellisen ja paikallisen kehityksen tasapainottaminen;
- (h) paikallisille markkinoille paremmin soveltuvien tuotteiden ja palvelujen tuottaminen;
- (i) mahdollisuus parempaan työn laatuun ja työoloihin elämisen laadun parantamiseksi sekä sosiaaliturvan saattamiseksi yhä useamien ulottuville;
- (j) innovaation, yrittäjyyden, teknologian kehittämisen ja tutkimustyön edistäminen;

shall take the form of a Recommendation;

adopts this seventeenth day of June of the year one thousand nine hundred and ninety-eight the following Recommendation which may be cited as the Job Creation in Small and Medium-Sized Enterprises Recommendation, 1998.

I. DEFINITION, PURPOSE AND SCOPE

1. Members should, in consultation with the most representative organizations of employers and workers, define small and medium-sized enterprises by reference to such criteria as may be considered appropriate, taking account of national social and economic conditions, it being understood that this flexibility should not preclude Members from arriving at commonly agreed definitions for data collection and analysis purposes.

2. Members should adopt measures which are appropriate to national conditions and consistent with national practice in order to recognize and to promote the fundamental role that small and medium-sized enterprises can play as regards:

- (a) the promotion of full, productive and freely chosen employment;
- (b) greater access to income-earning opportunities and wealth creation leading to productive and sustainable employment;
- (c) sustainable economic growth and the ability to react with flexibility to changes;
- (d) increased economic participation of disadvantaged and marginalized groups in society;
- (e) increased domestic savings and investment;
- (f) training and development of human resources;
- (g) balanced regional and local development;
- (h) provision of goods and services which are better adapted to local market needs;
- (i) access to improved quality of work and working conditions which may contribute to a better quality of life, as well as allow large numbers of people to have access to social protection;
- (j) stimulating innovation, entrepreneurship, technology development and research;

(k) pääsy koti- ja ulkomaanmarkkinoille; ja

(l) työnantajien ja työntekijöiden välisten hyvien suhteiden edistäminen.

3. Kohdassa 2 mainitun pienten ja keskisuurten yritysten keskeisen aseman tukemiseksi jäsenvaltioiden tulisi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin ja täytäntöönpanomekanismeihin tällaisissa yrityksissä työskentelevien työntekijöiden etujen turvaamiseksi antamalla heille muiden relevanttien asiakirjojen tarjoama perussuoja.

4. Tämä suosituksen määräykset koskevat kaikkea taloudellista toimintaa ja kaiken tyyppisiä pieniä ja keskisuuria yrityksiä omistussuhteista riippumatta (esimerkiksi yksityisiä ja julkisia yhtiöitä, osuuskuntia, avoimia yhtiöitä, perheyriytyksiä sekä yhden hengen omistamia ja johtamia yrityksiä).

(k) access to domestic and international markets; and

(l) the promotion of good relations between employers and workers.

3. In order to promote the fundamental role of small and medium-sized enterprises referred to in Paragraph 2, Members should adopt appropriate measures and enforcement mechanisms to safeguard the interests of workers in such enterprises by providing them with the basic protection available under other relevant instruments.

4. The provisions of this Recommendation apply to all branches of economic activity and all types of small and medium-sized enterprises, irrespective of the form of ownership (for example, private and public companies, cooperatives, partnerships, family enterprises, and sole proprietorships).

II. POLIITTINEN JA OIKEUDELLINEN PERUSTA

5. Turvatakseen pienten ja keskisuurten yritysten kasvun ja kehittymisen jäsenvaltioiden tulisi

(a) omaksua ja harjoittaa tarkoituksenmukaista finanssi-, raha- ja työllisyyspolitiikkaa mahdollisimman suotuisan taloudellisen toimintaympäristön edistämiseksi (erityisesti inflaation, korkojen, valuuttakurssien, verotuksen, työllisyyden ja yhteiskunnan vakauden suhteen);

(b) laatia ja soveltaa asianmukaisia säädöksiä, jotka koskevat erityisesti omaisuuden (myös immateriaaliomaisuuden) suojaa, toimipaikkojen sijaintia, sopimusten täytäntöönpanoa ja tervettä kilpailua sekä riittävää sosiaaliturva- ja työlainsäädäntöä;

(c) lisätä yrittäjyyden houkuttelevuutta välttämällä sellaista politiikkaa ja sellaisia lainsäädännöllisiä toimia, jotka haittaavat yrittäjäksi pyrkimistä.

6. Kohdan 5 toimien lisäksi tulisi kannustaa tehokkaita ja kilpailukykyisiä pieniä ja keskisuuria yrityksiä, jotka voivat tarjota tuottavia ja pitkäaikaisia työtilaisuuksia yhteiskunnallisesti hyväksyttävissä olosuhteissa. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi jäsenvaltioiden tulisi harkita toimintaperiaatteita, joiden avulla

(1) luodaan olosuhteet, joissa

(a) kaiken kokoisia ja tyyppisiä yrityksiä

II. POLICY AND LEGAL FRAMEWORK

5. In order to create an environment conducive to the growth and development of small and medium-sized enterprises, Members should:

(a) adopt and pursue appropriate fiscal, monetary and employment policies to promote an optimal economic environment (as regards, in particular, inflation, interest and exchange rates, taxation, employment and social stability);

(b) establish and apply appropriate legal provisions as regards, in particular, property rights, including intellectual property, location of establishments, enforcement of contracts, fair competition as well as adequate social and labour legislation;

(c) improve the attractiveness of entrepreneurship by avoiding policy and legal measures which disadvantage those who wish to become entrepreneurs.

6. The measures referred to in Paragraph 5 should be complemented by policies for the promotion of efficient and competitive small and medium-sized enterprises able to provide productive and sustainable employment under adequate social conditions. To this end, Members should consider policies that:

(1) create conditions which:

(a) provide for all enterprises, whatever

(i) kohdellaan yhtäläisesti erityisesti luotonsaannin sekä valuutan ja ulkomaisten raaka-aineiden ja materiaalien saannin suhteen; ja

(ii) verotetaan oikeudenmukaisesti,

(b) varmistetaan työlainsäädännön tasapuolinen soveltaminen, jotta pienten ja keskisuurten yritysten työllisyyden laatu koheneisi;

(c) tuetaan pienten ja keskisuurten yritysten lapsityövoiman käyttöä koskevien kansainvälisten sääntöjen noudattamista;

(2) poistetaan erityisesti seuraavista tekijöistä johtuvat pienten ja keskisuurten yritysten kehityksen ja kasvun esteet:

(a) luoton saannin ja pääomamarkkinoille pääsyn vaikeus;

(b) vähäiset tekniset taidot ja johtamiskyvut;

(c) riittämätön tiedotus;

(d) tuottavuuden ja laadun heikko taso

(e) markkinoille pääsyn vaikeus;

(f) riittämättömät mahdollisuudet saada käyttöönsä uutta teknologiaa;

(g) puutteelliset liikenne- ja viestintäyhteydet;

(h) epätarkoituksenmukaiset, riittämättömät tai kohtuuttoman hankalat rekisteröintiä, lissensiointia ja raportointia koskevat vaatimukset ja muut hallinnolliset vaatimukset, mukaanlukien henkilöstön palkkaamiseen liittyvät esteet, heikentämättä kuitenkaan työsuhteen ehtoja, työsuojelutarkastuksen tehokkuutta tai työoloja ja niihin liittyviä kysymyksiä koskevia valvontajärjestelmiä;

(i) riittämätön tuki tutkimukselle ja kehitykselle;

(j) vaikeudet päästä osallisiksi yksityisistä ja julkisista hankinnoista.

(3) ryhdytään ja kannustetaan erityisiin toimenpiteisiin, joiden avulla epävirallinen sektori voi liittyä kiinteämmin järjestäytyneen sektorin osaksi.

7. Näiden toimintaperiaatteiden laatimiseksi jäsenvaltioiden tulisi tarvittaessa

(1) koota alueellaan toimivista pienistä ja keskisuurista yrityksistä tietoa, joka koskee muun muassa työllisyyteen vaikuttavia laadullisia ja määrällisiä tekijöitä, huolehtien kuitenkin samalla siitä, ettei tietojen keruu aiheuta pienille ja keskisuurille yrityksille kohtuutonta hallinnollista työtä;

(2) laatia kattava selvitys nykyisten toimintaperiaatteiden ja säännösten vaikutuksista pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kiinnittä-

their size or type:

(i) equal opportunity as regards, in particular, access to credit, foreign exchange and imported inputs; and

(ii) fair taxation;

(b) ensure the non-discriminatory application of labour legislation, in order to raise the quality of employment in small and medium-sized enterprises;

(c) promote observance by small and medium-sized enterprises of international labour standards related to child labour;

(2) remove constraints to the development and growth of small and medium-sized enterprises, arising in particular from:

(a) difficulties of access to credit and capital markets;

(b) low levels of technical and managerial skills;

(c) inadequate information;

(d) low levels of productivity and quality;

(e) insufficient access to markets;

(f) difficulties of access to new technologies;

(g) lack of transport and communications infrastructure;

(h) inappropriate, inadequate or overly burdensome registration, licensing, reporting and other administrative requirements, including those which are disincentives to the hiring of personnel, without prejudicing the level of conditions of employment, the effectiveness of labour inspection or the system of supervision of working conditions and related issues;

(i) insufficient support for research and development;

(j) difficulties in access to public and private procurement opportunities;

(3) include specific measures and incentives aimed at assisting and upgrading the informal sector to become part of the organized sector.

7. With a view to the formulation of such policies Members should, where appropriate:

(1) collect national data on the small and medium-sized enterprise sector, covering inter alia quantitative and qualitative aspects of employment, while ensuring that this does not result in undue administrative burdens for small and medium-sized enterprises;

(2) undertake a comprehensive review of the impact of existing policies and regulations on small and medium-sized enterprises,

en erityistä huomiota työpaikkojen luomista koskevien rakennemuutosohjelmien vaikutuksiin;

(3) tarkastella työ- ja sosiaalilainsäädäntöä edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa sen selvittämiseksi,

(a) vastaako lainsäädäntö pienten ja keskisuurten yritysten tarpeita varmistaen kuitenkin samalla niiden työntekijöiden riittävän suojelun ja työolosuhteet;

(b) tarvitaanko sosiaaliturvan täydennykseksi lisätoimenpiteitä kuten vapaaehtoisjärjestelmiä ja yhteistoiminnallisia aloitteita ja muita vastaavia;

(c) kattaako sosiaaliturva myös pienten ja keskisuurten yritysten työntekijät ja onko riittävät säännökset, joilla varmistetaan sosiaaliturvamääräysten noudattaminen sellaisilla osa-alueilla kuten sairaanhoito, sairaus, työttömyys, vanhuus, työtapaturma, perhe, äitiys, invaliditeetti ja lesken avustukset.

8. Taloudellisten vaikeuksien aikana jäsenvaltioiden hallitusten tulisi voimakkaasti ja tehokkaasti auttaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja niiden työntekijöitä.

9. Näitä toimintaperiaatteita laatiessaan

(1) jäsenvaltiot voivat neuvotella edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen lisäksi harkintansa mukaan myös muiden asianosaisten ja toimivaltaisten osapuolten kanssa;

(2) jäsenvaltioiden tulisi ottaa huomioon muun muassa finanssi- ja rahapolitiikkaa, kauppaa ja teollisuutta, työllisyyttä, työvoimaa, sosiaaliturvaa, sukupuolten tasa-arvoa, työsuojelua ja terveydenhuoltoa sekä koulutusta koskevat toimintaperiaatteet;

(3) jäsenvaltioiden tulisi laatia menettelytavat näiden toimintaperiaatteiden tarkastelemiseksi, neuvotellen edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa, ja pitää ne ajanmukaisina.

III. YRITYSKULTTUURIN KEHITTÄMINEN

10. Jäsenvaltioiden tulisi ryhtyä toimenpiteisiin, jotka laaditaan neuvotellen edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa, kehittääkseen ja vahvistaakseen selkeää yrityskulttuuria, joka edistää aloitteellisuutta, yritysten syntymistä, tuottavuutta, ympäristötietoisuutta, laatua, toimivia työ-

with particular attention to the impact of structural adjustment programmes on job creation;

(3) review labour and social legislation, in consultation with the most representative organizations of employers and workers, to determine whether:

(a) such legislation meets the needs of small and medium-sized enterprises, while ensuring adequate protection and working conditions for their workers;

(b) there is a need for supplementary measures as regards social protection, such as voluntary schemes, cooperative initiatives and others;

(c) such social protection extends to workers in small and medium-sized enterprises and there are adequate provisions to ensure compliance with social security regulations in areas such as medical care, sickness, unemployment, old-age, employment injury, family, maternity, invalidity and survivors' benefits.

8. In times of economic difficulties, governments should seek to provide strong and effective assistance to small and medium-sized enterprises and their workers.

9. In formulating these policies, Members:

(1) may consult, in addition to the most representative organizations of employers and workers, other concerned and competent parties as they deem appropriate;

(2) should take into account other policies in such areas as fiscal and monetary matters, trade and industry, employment, labour, social protection, gender equality, occupational safety and health and capacity-building through education and training;

(3) should establish mechanisms to review these policies, in consultation with the most representative organizations of employers and workers, and to update them.

III. DEVELOPMENT OF AN ENTERPRISE CULTURE

10. Members should adopt measures, drawn up in consultation with the most representative organizations of employers and workers, to create and strengthen an enterprise culture which favours initiatives, enterprise creation, productivity, environmental consciousness, quality, good labour

markkinasuhteita sekä riittäviä ja kohtuullisia sosiaalisia käytäntöjä. Näiden päämäärien saavuttamiseksi jäsenvaltioiden tulisi:

(1) kannustaa yrittäjämyönteisyyttä toimeenpanemalla koulutus- ja yrittäjäohjelmia, jotka liittyvät työpaikkojen tarpeeseen sekä talouden kasvun ja kehityksen saavuttamiseen, kiinnittäen erityistä huomiota hyvien työelämän suhteiden merkitykseen sekä pienissä ja keskisuurissa yrityksissä tarvittavaan monipuoliseen ammatti- ja johtamistaitoon;

(2) pyrkiä asianmukaisin keinoin edistämään myönteisempää suhtautumista riskinottoon ja liike-elämän epäonnistumisiin, joiden arvo oppimiskokemuksina ja toisaalta vaikutus niin yrittäjiin kuin työntekijöihin on samalla tunnustettava;

(3) rohkaista kaikkia työntekijä- ja yrittäjäryhmiä elinikäiseen oppimiseen;

(4) suunnitella ja toteuttaa kiinteässä yhteistyössä asianomaisten työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa tiedotuskampanjoita, joilla edistetään

(a) työntekijöiden oikeuksien ja lain kunnioittamista sekä työolojen, tuottavuuden ja tuotteiden ja palvelujen laadun parantamista;

(b) yrittäjyyden tarjoamia roolimalleja ja palkitsemisjärjestelmiä ottamalla huomioon naisten ja heikossa asemassa olevien sekä syrjäytyneiden ryhmien erityistarpeet.

IV. TOIMIVAN PALVELUINFRASTRUKTUURIN KEHITTÄMINEN

11. Pienten ja keskisuurten yritysten kasvun, työpaikkojen luontimahdollisuuksien ja kilpailukyvyn lisäämiseksi tulisi kiinnittää huomiota siihen, että yrityksillä ja niiden työntekijöillä olisi käytettävissään suoria ja epäsuoria tukipalveluja, kuten:

(a) yrityksen perustamisen valmistelun, käynnistämisen ja kehittämisen avustaminen;

(b) liiketoimintasuunnitelmien kehittäminen ja seuranta;

(c) yrityshautomot;

(d) tietopalvelut mukaan lukien hallituksen toimintaperiaatteita koskeva neuvonta;

(e) konsultti- ja tutkimuspalvelut;

(f) johtamis- ja ammattitaitojen kehittämi-

and industrial relations, and adequate social practices which are equitable. To this end, Members should consider:

(1) pursuing the development of entrepreneurial attitudes, through the system and programmes of education, entrepreneurship and training linked to job needs and the attainment of economic growth and development, with particular emphasis being given to the importance of good labour relations and the multiple vocational and managerial skills needed by small and medium-sized enterprises;

(2) seeking, through appropriate means, to encourage a more positive attitude towards risk-taking and business failure by recognizing their value as a learning experience while at the same time recognizing their impact on both entrepreneurs and workers;

(3) encouraging a process of lifelong learning for all categories of workers and entrepreneurs;

(4) designing and implementing, with full involvement of the organizations of employers and workers concerned, awareness campaigns to promote:

(a) respect for the rule of law and workers' rights, better working conditions, higher productivity and improved quality of goods and services;

(b) entrepreneurial role models and award schemes, taking due account of the specific needs of women, and of disadvantaged and marginalized groups.

IV. DEVELOPMENT OF AN EFFECTIVE SERVICE INFRASTRUCTURE

11. In order to enhance the growth, job-creation potential and competitiveness of small and medium-sized enterprises, consideration should be given to the availability and accessibility of a range of direct and indirect support services for them and their workers, to include:

(a) business pre-start-up, start-up and development assistance;

(b) business plan development and follow-up;

(c) business incubators;

(d) information services, including advice on government policies;

(e) consultancy and research services;

(f) managerial and vocational skills enhan-

nen;

(g) yrityskohtaisen koulutuksen edistäminen ja kehittäminen;

(h) työsuojelun ja työterveydenhuollon koulutuksen tukeminen;

(i) esimiesten ja työntekijöiden luku-, kirjoitus- ja laskutaidon, tietokonetaitojen ja peruskoulutustason kohentamisen avustaminen;

(j) tarvittava energiahuolto, tietoliikenneyhteydet ja fyysinen infrastruktuuri, kuten vesi, sähkö, toimitilat, kuljetuskalusto ja tiet, joko suoraan tai yksityisen sektorin välittämänä;

(k) perehdyttäminen työlainsäädännön sisällön ymmärtämiseen ja sen soveltamiseen, mukaanlukien työntekijöiden oikeudet, sekä inhimillisten voimavarojen kehittämisen ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen;

(l) oikeusapu sekä kirjanpito- ja rahoituspalvelut;

(m) innovatiivisuuden ja nykyaikaistamisen tukeminen;

(n) teknologiaan liittyvä neuvonta;

(o) neuvonta koskien tieto- ja viestintäteknikan tehokasta soveltamista liiketoimintaan;

(p) pääsy pääomamarkkinoille sekä luotto- ja lainatakuiden saanti

(q) rahoitus-, luotto- ja velkaneuvonta;

(r) viennin edistäminen ja kauppamahdollisuuksien lisääminen koti- ja ulkomaanmarkkinoilla;

(s) markkinatutkimukset ja markkinointitapu;

(t) tuotesuunnittelussa, -kehityksessä ja esittelyssä avustaminen;

(u) laatujohtaminen mukaanlukien laadunvalvonta ja -mittaus;

(v) pakkauspalvelut;

(w) ympäristönhallintapalvelut.

12. Kohdan 11 tukipalvelut tulisi mahdollisuuksien mukaan suunnitella ja järjestää mahdollisimman tarkoituksenmukaisiksi ja tehokkaiksi muun muassa:

(a) sovittamalla palvelut ja niiden tuottaminen pienten ja keskisuurten yritysten tarpeisiin sopiviksi, ottamalla huomioon vallitsevat taloudelliset, yhteiskunnalliset ja kulttuuriset olosuhteet samoin kuin koosta, toimialasta ja kehitysvaiheesta johtuvat erot;

(b) turvaamalla pienten ja keskisuurten yritysten sekä edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen aktiivinen osallisuus tarjottavien palvelujen valintaan;

cement;

(g) promotion and development of enterprise-based training;

(h) support for training in occupational safety and health;

(i) assistance in upgrading the literacy, numeracy, computer competencies and basic education levels of managers and employees;

(j) access to energy, telecommunications and physical infrastructure such as water, electricity, premises, transportation and roads, provided directly or through private sector intermediaries;

(k) assistance in understanding and applying labour legislation, including provisions on workers' rights, as well as in human resources development and the promotion of gender equality;

(l) legal, accounting and financial services;

(m) support for innovation and modernization;

(n) advice regarding technology;

(o) advice on the effective application of information and communication technologies to the business process;

(p) access to capital markets, credit and loan guarantees;

(q) advice in finance, credit and debt management;

(r) export promotion and trade opportunities in national and international markets;

(s) market research and marketing assistance;

(t) assistance in product design, development and presentation;

(u) quality management, including quality testing and measurement;

(v) packaging services;

(w) environmental management services.

12. As far as possible, the support services referred to in Paragraph 11 should be designed and provided to ensure optimum relevance and efficiency through such means as:

(a) adapting the services and their delivery to the specific needs of small and medium-sized enterprises, taking into account prevailing economic, social and cultural conditions, as well as differences in terms of size, sector and stage of development;

(b) ensuring active involvement of small and medium-sized enterprises and the most representative organizations of employers and workers in the determination of the ser-

(c) kytkemällä julkinen ja yksityinen sektori palvelujen tuottamiseen esimerkiksi työmarkkinajärjestöjen, kansalaisjärjestöjen, yksityisten konsulttien, teknologiapuistojen, yrityshautomojen sekä pienten ja keskisuurten yritysten itsensä kautta;

(d) hajauttamalla palvelujen tuottaminen, jolloin palvelut saadaan fyysisesti mahdollisimman lähelle pieniä ja keskisuuria yrityksiä;

(e) pyrkimällä palvelujen yhtenäiseen ja helppoon saatavuuteen 'yhden luokun' järjestelyillä tai neuvontapalveluilla;

(f) pyrkimällä turvaamaan palvelujen tuottajien toiminnan kannattavuus perimällä kohtuullinen palvelumaksu pieniltä ja keskisuurilta yrityksiltä ja muilta tahoilta, jotta estetäisiin markkinoiden vääristyminen ja edistettäisiin pienten ja keskisuurten yritysten työllistämismahdollisuuksia;

(g) turvaamalla palvelujen ammattitaitoisen ja vastuullisen tuottaminen;

(h) laatimalla menetelmiä palvelujen jatkuvaa seurantaa, arviointia ja ajanmukaistamista varten.

13. Palveluihin tulisi myös sisältyä tuottavuus- ja muita näkökohtia, jotka lisäävät tehokkuutta ja auttavat pieniä ja keskisuuria yrityksiä pysymään kilpailukykyisinä koti- ja ulkomaanmarkkinoilla ja kehittävät samalla työoloja ja työelämän käytäntöjä.

14. Jäsenvaltioiden tulisi helpottaa pienten ja keskisuurten yritysten rahoitusta ja luoton-saantia, jonka on perustuttava kohtuullisiin ehtoihin. Samalla

(1) luototus- ja muut rahoituspalvelut tulisi mahdollisuuksien mukaan tarjota kaupallisiin ehdoin niiden pitkäkestoisuuden varmistamiseksi, paitsi kun kysymys on erityisen heikossa asemassa olevista yrittäjistä;

(2) tulisi ryhtyä lisätoimenpiteisiin hallintomenettelyn yksinkertaistamiseksi, liiketoimien kustannusten alentamiseksi ja riittämättömiin vakuuksiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi esimerkiksi luomalla muun kuin julkisen vallan ylläpitämiä rahoituspalvelurakenteita ja köyhyden lievittämiseen keskittyviä kehitysrahoituslaitoksia;

(3) pieniä ja keskisuuria yrityksiä voidaan rohkaista järjestäytymään keskinäisiksi taakuuyhdistyksiksi;

vices to be offered;

(c) involving the public and private sector in the delivery of such services through, for example, organizations of employers and workers, semi-public organizations, private consultants, technology parks, business incubators and small and medium-sized enterprises themselves;

(d) decentralizing the delivery of services, thereby bringing them as physically close to small and medium-sized enterprises as possible;

(e) promoting easy access to an integrated range of effective services through "single window" arrangements or referral services;

(f) aiming towards self-sustainability for service providers through a reasonable degree of cost recovery from small and medium-sized enterprises and other sources, in such a manner as to avoid distorting the markets for such services and to enhance the employment creation potential of small and medium-sized enterprises;

(g) ensuring professionalism and accountability in the management of service delivery;

(h) establishing mechanisms for continuous monitoring, evaluation and updating of services.

13. Services should be designed to include productivity-enhancing and other approaches which promote efficiency and help small and medium-sized enterprises to sustain competitiveness in domestic and international markets, while at the same time improving labour practices and working conditions.

14. Members should facilitate access of small and medium-sized enterprises to finance and credit under satisfactory conditions. In this connection:

(1) credit and other financial services should as far as possible be provided on commercial terms to ensure their sustainability, except in the case of particularly vulnerable groups of entrepreneurs;

(2) supplementary measures should be taken to simplify administrative procedures, reduce transaction costs and overcome problems related to inadequate collateral by, for example, the creation of non-governmental financial retail agencies and development finance institutions addressing poverty alleviation;

(3) small and medium-sized enterprises may be encouraged to organize in mutual guarantee associations;

(4) riskipääoma- ja vastaavien, pienten ja keskisuurten innovatiivisten yritysten auttamiseen erikoistuneiden organisaatioiden luomista tulisi rohkaista.

15. Jäsenvaltioiden tulisi harkita sopivia toimintaperiaatteita pienten ja keskisuurten yritysten tarjoaman työllisyyden kaikkien näkökulmien kehittämiseksi turvaamalla niiden osalta yhtäläisesti suojaavan työ- ja sosiaalilainsäädännön soveltaminen.

16. Jäsenvaltioiden tulisi lisäksi

(1) helpottaa, jos tarve vaatii, sellaisten järjestöjen ja instituutioiden kehittämistä, jotka voivat tehokkaasti edistää pienten ja keskisuurten yritysten kasvua ja kilpailukykyä. Tarvittaessa niiden tulisi neuvotella tästä edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa;

(2) harkita sopivia toimenpiteitä pienten ja keskisuurten yritysten ja suuryritysten välisen yhteistyön edistämiseksi. Samalla tulisi ryhtyä toimenpiteisiin yhteistyöhön osallistuvien pienten ja keskisuurten yritysten ja niiden työntekijöiden laillisten etuuksien turvaamiseksi;

(3) harkita toimenpiteitä pienten ja keskisuurten yritysten välisen yhteyksien kehittämiseksi, jotta yritykset rohkaistuvat vaihtamaan kokemuksia sekä jakamaan voimavaroja ja toiminnan riskejä. Samalla pieniä ja keskisuuria yrityksiä rohkaistaisiin luomaan esimerkiksi yhteenliittymiä, verkostoja ja tuotanto- ja palveluuskuntia ottaen huomioon työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen keskeisen merkityksen;

(4) harkita erityistoimenpiteitä ja kannusteita tiettyihin väestöryhmiin kuuluville henkilöille, jotka haluavat yrittäjiksi. Tällaisia ryhmiä ovat muun muassa naiset, pitkäaikaistyöttömät, rakennemuutosten tai rajoittavien ja syrjivien toimien kohteeksi joutuneet, vammaiset, kotiutetut sotilashenkilöt, nuoret (mukaanlukien vastavalmistuneet), ikääntyvät työntekijät, kansalliset vähemmistöt ja alkuperäiskansat. Tällaiset ryhmät tulisi määrittellä mahdollisimman tarkoin kunkin maan yhteiskunnallis-taloudelliset arvot ja olosuhteet huomioon ottaen;

(5) harkita erityistoimenpiteitä tiedonkulun kehittämiseksi valtionhallinnon, pienten ja keskisuurten yritysten sekä niiden edustavimpien edunvalvontajärjestöjen välillä ja edistää niiden välisiä suhteita työpaikkojen luomiseen tähtäävien hallituksen toimintape-

(4) the creation of venture capital and other organizations, specializing in assistance to innovative small and medium-sized enterprises, should be encouraged.

15. Members should consider appropriate policies to improve all aspects of employment in small and medium-sized enterprises by ensuring the non-discriminatory application of protective labour and social legislation.

16. Members should, in addition:

(1) facilitate, where appropriate, the development of organizations and institutions which can effectively support the growth and competitiveness of small and medium-sized enterprises. In this regard, consultation with the most representative organizations of employers and workers should be considered;

(2) consider adequate measures to promote cooperative linkages between small and medium-sized enterprises and larger enterprises. In this connection, measures should be taken to safeguard the legitimate interests of the small and medium-sized enterprises concerned and of their workers;

(3) consider measures to promote linkages between small and medium-sized enterprises to encourage the exchange of experience as well the sharing of resources and risks. In this connection, small and medium-sized enterprises might be encouraged to form structures such as consortia, networks and production and service cooperatives, taking into account the importance of the role of organizations of employers and workers;

(4) consider specific measures and incentives for persons aspiring to become entrepreneurs among selected categories of the population, such as women, long-term unemployed, persons affected by structural adjustment or restrictive and discriminatory practices, disabled persons, demobilized military personnel, young persons including graduates, older workers, ethnic minorities and indigenous and tribal peoples. The detailed identification of these categories should be carried out taking into account national socio-economic priorities and circumstances;

(5) consider special measures to improve communication and relations between government agencies and small and medium-sized enterprises as well as the most representative organizations of such enterprises, in order to improve the effectiveness of go-

riaatteiden tehostamiseksi;

(6) kannustaa naisyrittäjyyden tukemista ja tunnustaa naisten kasvava kansantaloudellinen merkitys kehittämällä erityisesti yrittäjinä toimiville tai yrittäjiksi aikoville naisille suunnattuja toimenpiteitä.

V. TYÖNANTAJA- JA TYÖNTEKIJÄJÄRJESTÖJEN ROOLI

17. Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen tulisi harkita pienten ja keskisuurten yritysten kehittämisen edistämistä seuraavin tavoin:

(a) saattamalla tarvittaessa hallitusten tietoon pienten ja keskisuurten yritysten tai niiden työntekijöiden kannalta tärkeitä kysymyksiä;

(b) tarjoamalla suoria tukipalveluja esimerkiksi koulutuksen, konsultoinnin, luoton- saannin ja markkinoinnin alalla sekä työelämän suhteita koskevassa neuvonnassa ja suhteiden kehittämisessä suuryrityksiin;

(c) työskentelemällä yhdessä kansallisten, alueellisten ja paikallisten instituutioiden ja hallitustenvälisten alueellisten järjestöjen kanssa, jotka tukevat pieniä ja keskisuuria yrityksiä muun muassa koulutukseen, konsultointiin, yritysten perustamiseen ja laadunvalvontaan liittyvissä kysymyksissä;

(d) osallistumalla neuvostoihin, työryhmiin ja muihin kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason toimielimiin, jotka käsittelevät pienten ja keskisuurten yritysten kannalta tärkeitä ja niihin vaikuttavia taloudellisia ja sosiaalisia kysymyksiä, mukaan lukien toimintaperiaatteet ja ohjelmat;

(e) edistämällä taloutta ja yhteiskuntaa hyödyttäviä rakennemuutoksia ja osallistamalla niihin (esimerkiksi tarjoamalla uudelleen- koulutusta ja edistämällä yrittäjyyttä tai yksityistä elinkeinonharjoittamista) riittävin sosiaalisin turvaverkoin;

(f) edistämällä yhteyksiä ja kokemusten vaihtoa pienten ja keskisuurten yritysten välillä;

(g) seuraamalla ja analysoimalla pieniin ja keskisuuriin yrityksiin vaikuttavia yhteiskunnallisia ja työmarkkinoihin liittyviä kysymyksiä kuten esimerkiksi työehdot, työolot, sosiaaliturva, ammattikoulutus ja edistämällä tarvittavia korjaustoimenpiteitä;

(h) parantamalla laatua ja tuottavuutta,

vernment policies aimed at job creation;

(6) encourage support for female entrepreneurship, recognizing the growing importance of women in the economy, through measures designed specifically for women who are or wish to become entrepreneurs.

V. ROLES OF ORGANIZATIONS OF EMPLOYERS AND WORKERS

17. Organizations of employers or workers should consider contributing to the development of small and medium-sized enterprises in the following ways:

(a) articulating to governments the concerns of small and medium-sized enterprises or their workers, as appropriate;

(b) providing direct support services in such areas as training, consultancy, easier access to credit, marketing, advice on industrial relations and promoting linkages with larger enterprises;

(c) cooperating with national, regional and local institutions as well as with intergovernmental regional organizations which provide support to small and medium-sized enterprises in such areas as training, consultancy, business start-up and quality control;

(d) participating in councils, task forces and other bodies at national, regional and local levels established to deal with important economic and social issues, including policies and programmes, affecting small and medium-sized enterprises;

(e) promoting and taking part in the development of economically beneficial and socially progressive restructuring (by such means as retraining and promotion of self-employment) with appropriate social safety nets;

(f) participating in the promotion of exchange of experience and establishment of linkages between small and medium-sized enterprises;

(g) participating in the monitoring and analysis of social and labour-market issues affecting small and medium-sized enterprises, concerning such matters as terms of employment, working conditions, social protection and vocational training, and promoting corrective action as appropriate;

(h) participating in activities to raise quali-

edistämällä eettisiä sääntöjä ja sukupuolten tasa-arvoa sekä vastustamalla syrjintää;

(i) tekemällä pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevaa tutkimusta, keräämällä niitä koskevia tilasto- ja muita tietoja, muun muassa sukupuolen ja iän mukaan eriteltyt tilastot, ja välittämällä näitä tietoja ja kokemuksia parhaista käytännöistä muille kansallisille ja kansainvälisille työnantaja- ja työntekijäjärjestöille;

(j) tarjoamalla pienten ja keskisuurten yritysten työntekijöille työntekijän oikeuksia, työolainsäädäntöä ja sosiaaliturvaa koskevia palveluja ja neuvontaa.

18. Pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja niiden työntekijöitä tulisi kannustaa osallistumaan työmarkkinajärjestöjen toimintaan kunnioittaen yhdistymisvapautta. Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen olisi tässä yhteydessä harkittava jäsenpohjansa ulottamista pieniin ja keskisuuuriin yrityksiin.

VI. KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

19. Tarkoituksenmukaista kansainvälistä yhteistyötä tulisi edistää muun muassa:

(a) luomalla vertailukelpoisen tiedon keruuta varten yhtenäinen käytäntö, joka tukee toimintaperiaatteiden laatimista;

(b) vaihtamalla tietoa, sukupuolen, iän ja muiden relevanttien muuttujien mukaan eriteltyinä, parhaiksi havaituista toimintaperiaateista ja ohjelmista, joilla luodaan työpaikkoja ja parannetaan työllisyyden laatua pienissä ja keskisuurissa yrityksissä;

(c) luomalla yhteyksiä pieniä ja keskisuuria yrityksiä kehittävien kansallisten ja kansainvälisten elinten ja instituutioiden, myös työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen, välille, jotta helpotettaisiin

(i) henkilöstön, kokemusten ja ajatusten vaihtoa;

(ii) koulutusmateriaalin ja -menetelmien sekä apumateriaalin vaihtoa;

(iii) pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja niiden kehitystä koskevien tutkimuslöydösten sekä muiden sukupuolen ja iän mukaan eriteltyjen määrää ja laatua koskevien tietojen kokoamista;

(iv) pienten ja keskisuurten yritysten välisen kansainvälisten kumppanuuksien ja liit-

ty and productivity, as well as to promote ethical standards, gender equality and non-discrimination;

(i) preparing studies on small and medium-sized enterprises, collecting statistical and other types of information relevant to the sector, including statistics disaggregated by gender and age, and sharing this information, as well as lessons of best practice, with other national and international organizations of employers and workers;

(j) providing services and advice on workers' rights, labour legislation and social protection for workers in small and medium-sized enterprises.

18. Small and medium-sized enterprises and their workers should be encouraged to be adequately represented, in full respect for freedom of association. In this connection, organizations of employers and workers should consider widening their membership base to include small and medium-sized enterprises.

VI. INTERNATIONAL COOPERATION

19. Appropriate international cooperation should be encouraged in the following areas:

(a) establishment of common approaches to the collection of comparable data, to support policy-making;

(b) exchange of information, disaggregated by gender, age and other relevant variables, on best practices in terms of policies and programmes to create jobs and to raise the quality of employment in small and medium-sized enterprises;

(c) creation of linkages between national and international bodies and institutions that are involved in the development of small and medium-sized enterprises, including organizations of employers and workers, in order to facilitate:

(i) exchange of staff, experiences and ideas;

(ii) exchange of training materials, training methodologies and reference materials;

(iii) compilation of research findings and other quantitative and qualitative data, disaggregated by gender and age, on small and medium-sized enterprises and their development;

(iv) establishment of international partnerships and alliances of small and medium-

toutumien, alihankintajärjestelyjen ja muiden kaupallisten yhteyksien syntymistä;

(v) sellaisten nykyaikaista tietotekniikkaa hyödyntävien mekanismien luomista, joiden avulla hallitukset sekä työnantaja- ja työntekijäjärjestöt voivat vaihtaa kokemuksia pienten ja keskisuurten yritysten kehittämisestä;

(d) järjestämällä kansainvälisiä tapaamisia ja keskusteluja, joissa pohditaan keinoja työpaikkojen luomiseksi pieniä ja keskisuuria yrityksiä kehittämällä ja tukemalla erityisesti naisyrittäjyyttä. Samankaltaisilla työllistämis- ja yrittäjyyskeinoilla voidaan myös tukea heikossa asemassa olevia ja syrjäytyneitä ryhmiä.

(e) tutkimalla järjestelmällisesti eri ympäristöissä ja maissa sellaisia menestystekijöitä, joiden avulla pienet ja keskisuuret yritykset voivat tehostaa toimintaansa ja luoda työpaikkoja tarjoten samalla hyvät työolot ja riittävän sosiaalisen suojan;

(f) edistämällä pienten ja keskisuurten yritysten ja niiden työntekijöiden pääsyä kansallisiin ja kansainvälisiin tietokantoihin, joissa on tietoa muun muassa työmahdollisuuksista, markkinoista, lainsäädännöstä, teknologiasta ja tuotestandardeista.

20. Jäsenvaltioiden tulisi edistää tämän suosituksen toteutumista yhteistyössä muiden kansainvälisten elinten kanssa. Mikäli tarkoituksenmukaista, jäsenvaltioiden tulisi myös suhtautua avoimesti yhteistyöhön kyseisten elinten kanssa tämän suosituksen määräyksiä arvioitaessa ja toteutettaessa sekä ottaa huomioon Kansainvälisen työjärjestön keskeinen asema työpaikkojen luomisen edistämisessä pienissä ja keskisuurissa yrityksissä.

sized enterprises, subcontracting arrangements and other commercial linkages;

(v) development of new mechanisms, utilizing modern information technology, for the exchange of information among governments, employers' organizations and workers' organizations on experience gained with regard to the promotion of small and medium-sized enterprises;

(d) international meetings and discussion groups on approaches to job creation through the development of small and medium-sized enterprises, including support for female entrepreneurship. Similar approaches for job creation and entrepreneurship will be helpful for disadvantaged and marginalized groups;

(e) systematic research in a variety of contexts and countries into key success factors for promoting small and medium-sized enterprises which are both efficient and capable of creating jobs providing good working conditions and adequate social protection;

(f) promotion of access by small and medium-sized enterprises and their workers to national and international databases on such subjects as employment opportunities, market information, laws and regulations, technology and product standards.

20. Members should promote the contents of this Recommendation with other international bodies. Members should also be open to cooperation with those bodies, where appropriate, when evaluating and implementing the provisions of this Recommendation, and take into consideration the prominent role played by the ILO in the promotion of job creation in small and medium-sized enterprises.